

Ekonomске migracije i politika azila u Republici Hrvatskoj

Nježić, Lucia

Undergraduate thesis / Završni rad

2020

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University North / Sveučilište Sjever**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:122:300027>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-15**

Repository / Repozitorij:

[University North Digital Repository](#)

Sveučilište Sjever

Završni rad br. 194/PMM/2020

Ekonomске миграције и политика азила у Republicи Hrvatskoј

Koprivnica, srpanj 2020. godine

Sveučilište Sjever

Odjel za ekonomiju

Preddiplomski stručni studij Poslovanje i menadžment

Završni rad br. 194/PMM/2020

Ekonomske migracije i politika azila u Republici Hrvatskoj

Studentica

Lucia Nježić.

Mentor

Doc. dr. sc. Mirko Smoljić, prof. v.š.

Koprivnica, srpanj 2020. godine

Predgovor

Zahvaljujem se mentoru doc. dr. sc. Mirku Smoljiću, prof. v. š. na velikoj pomoći, strpljenju i trudu u izradi ovog završnog rada.

Također se zahvaljujem svojoj obitelji i prijateljima na velikoj potpori i pomoći tokom studiranja.

Sažetak

Migracije se sve češće pojavljuju a ekonomska migracija je najpopularnija i najbrža rastuća među migracijama. Ekonomska migracija predstavlja preseljenje osobe ili skupine ljudi čiji je uzrok neki od ekonomskih čimbenika, primjerice selidba iz područja gdje je slaba mogućnost zarade u kraj gdje je lakše doći do posla i veće plaće, zatim selidba iz nerazvijenih krajeva u razvijene i sl. Radi sve češćih migracija i pojave migranata osnovani su azili, koji pružaju zaštitu i utočište osobi ili skupini ljudi koja je napustila svoju državu iz nekih razloga. U svakoj državi pa tako i u Republici Hrvatskoj, postoji politika azila koja ima cilj svakom državljaninu treće zemlje ponuditi privremenu zaštitu i odgovarajući status uz određene postupke i pravila.

Ključne riječi: migracije, ekonomske, azil, politika, Republika Hrvatska

Summary

Migrations is becoming more common and economic migration is the most popular and fastest growing among migrations. Economic migration is a represents relocation a person or group of people that is the cause of some of the economic factors, such as moving from areas where there is little opportunity to earn in the final place where it is easier to get a job and higher wages, and then moving from underdeveloped areas, etc. Due to more frequent migrations and the emergence of migrants have established asylums, which provide protection and refuge to a person or group of people who have left their country for some reason. In every country, including the Republic of Croatia, there is a policy that aims to offer every third-country national temporary protection and appropriate status with equal treatment and rules.

Keywords: migration, economic, asylum, politics, Republic of Croatia

Popis korištenih kratica

EU	European union
BDP	bruto domaći proizvod
st.	stoljeće
tj.	to jest
MUP	Ministarstvo unutarnjih poslova
RH	Republika Hrvatska
UDHR	Universal Declaration of Human Rights
čl.	članak
st.	stavak
NN	Narodne novine
UNHCR	The United Nations High Commissioner for Refugees
KZ	Kazneni zakon
EASO	European Asylum Support Office
EURODAC	European Asylum Dactyloscopy Database
mil.	milijun
tis.	tisuća

Sadržaj

1. Uvod.....	1
2. Ekonomske migracije.....	2
2.1. Pojava i pojam migracija.....	2
2.2. Tipovi migracija.....	6
2.3. Determinante migracija.....	7
2.4. Utjecaj migracija.....	8
2.5. Nezakonite migracije.....	9
3. Politika azila u Republici Hrvatskoj.....	10
3.1. Općenito o azilu.....	10
3.2. Azil u Hrvatskoj.....	13
3.2.1. Zakonodavstvo Republike Hrvatske.....	14
3.2.2. Postupak stjecanja azila.....	15
3.2.3. Postupak MUP-a sa zatečenim nezakonitim migrantima na području RH.....	17
4. Statistički pokazatelji migracija u EU.....	19
4.1. Imigracijska politika u EU.....	19
4.2. Migracijski tokovi.....	21
4.3. Migracijska kriza.....	25
4.4. Statistički podaci migracija.....	27
4.4.1. Kretanje migracija.....	27
4.4.2. Populacija migranata.....	28
4.4.3. Nova državljanstva.....	32
5. Statistički pokazatelji odobrenih azila u RH.....	36
6. Zaključak.....	39
7. Literatura.....	40
8. Popis slika.....	42
9. Popis grafikona.....	43
10. Popis tablica.....	44

1. Uvod

Pojam migracija dolazi od latinske riječi *migratio*, koja označava putovanje ili seobu. Migracije se odnose na kretanje ljudi na druga mjesta osim onog gdje uobičajeno obitavaju, u svrhu kratkoročnog ili stalnog preseljenja na novo mjesto života. Migranti su motivirani lošim životnim odrednicama neke zemlje ili pak dobrim odrednicama neke druge zemlje. Migracija u današnjem svijetu nije jednostavan pojam kao što je u literaturi, te se treba uzeti u obzir činjenica da migracija može biti legalna i ilegalna, te dobrovoljna ali i prisilna, kao u slučajevima 2. svjetskoga rata gdje su se ljudi prisilno preseljavali na druga mjesta ili zemlje (primjer nacističkih koncentracijskih logora). Migracija stoga može biti i unutarnja ili vanjska, odnosno odvijati se unutar neke zemlje ili izvan nje. Ljudi uglavnom migriraju pojedinačno, obiteljski ili u većim skupinama. Migracije imaju velik utjecaj na cjelokupnu međunarodnu ekonomiju, kao i ona na njih. Migranti stvaraju veliki broj ekonomskih učinaka za ekonomiju. One zemlje koje šalju migrante mogu kratkoročno iskusiti i dobre i loše ekonomske učinke, ali na duži rok mogu mnogo dobiti. Za zemlje koje primaju migrante, ovi zadobiveni radnici pomažu im u rješavanju problema nedostatka radnika u određenim poljima, no to može utjecati i na smanjenje plaća i povećanje opterećenja stanovništva. Za zemlje koje šalju migrante, kratkoročna ekonomska korist od emigracije nalazi se u doznakama. One čine sredstva koja emigranti zarađuju u inozemstvu i šalju natrag u svoje matične zemlje, uglavnom kako bi podržali obitelji koje su ondje ostale. Kod navedenih zemalja u razvoju zbog nastalih uvjeta emigracije u njima, može doći do "odljeva mozгова". Ovdje se gube obučene i obrazovane osobe, pošto su odlučile emigrirati iz svojih država. Ovo se dobro vidi po činjenici da trenutno ima više afričkih znanstvenika i inženjera koji rade u Sjedinjenim Američkim Državama, nego što ih ima na čitavom kontinentu Afrike. Sa druge strane, razvijene zemlje koje su najčešće odredište imigracija, uživaju u pozitivnim ekonomskim učincima, uglavnom kao rezultat pridobivanja jeftinih radnika u svoju ekonomiju. Radnici imigranti često popunjavaju radna mjesta sa niskim plaćama za koje ne postoji dovoljno domaćih radnika, kao što je često slučaj u poljoprivrednom i uslužnom sektoru, te trgovini. Kretanje u neku državu ili iz nje motivirani su ekonomskim razlozima ili pak političkim ili vjerskim progonima u državi, koji su tada prisilili njezine stanovnike na migraciju. Ekonomske kretanje uglavnom se provode u svrhe rada i traženja boljeg životnog standarda i same egzistencije, te se stoga ovdje često pojavljuje nelegalno useljenje, koje uglavnom rezultira deportiranjem. Kod raznih vrsta progona u određenoj zemlji, migrant te zemlje tada je smatran izbjeglicom, te traži azil u državi u koju imigrira. Za razliku od ekonomskih razloga za migraciju, u ovome slučaju migracija nije dobrovoljna, budući migrant

bježi zbog ugroženosti svojega života. Ekonomski razlozi migracije i oni potaknuti progonima su uglavnom povezani, stoga je teško napraviti čistu granicu između njih.

2. Ekonomske migracije

Kao posljedica povoljnih državnih politika i globalizacije, Europski kontinent postao je najznačajnije odredište migranata. Tome je doprinijela globalna kriza, te razne prirodne nepogode i ratovi, natjeravši mnogobrojno stanovništvo u potragu za boljim životnim prilikama. Od oko 507 milijuna ljudi u EU, oko 20 milijuna su državljani zemlje izvan EU (European Commission, 2019). Suprotno tome, velik broj zemalja EU susreće se sa negativnim demografskim trendovima. Javlja se prirodna depopulacija, te veći omjer starijeg stanovništva naspram stanovništva mlađe dobi. Takav negativni trend odražava se na ekonomski i demografski rast, te time utječe na smanjenje ekonomskog razvoja, smanjenje BDP-a, te negativan učinak stanovništva starije dobi na mirovinske i socijalne sustave.

Globalizacija i revolucija komunikacije omogućili su prilike i povećali očekivanja. Paralelno, posljedice ratova, kriza te globalnog siromaštva, prelaze teritorijalne granice, te ih EU osjetila u obliku povećanog i nekontroliranog priljeva migranata, kako legalnim, tako i ilegalnim putovima.

Zbog naglog povećanja dolazaka imigranata u EU uslijed nestabilnosti u svijetu, lošijih uvjeta života i rada u zemljama izvan EU, te neadekvatne politike migracija i regulacije tih migracija, EU se suočila se sa migracijskom krizom velikih razmjera. Ta migracijska kriza je fenomen miješanih migracija u kojima ekonomski migranti i tražitelji azila putuju zajedno. U stvarnosti, ove se grupe mogu preklapati, no to je teško odrediti s obzirom da zahtjevi za azil često obrađuju putem nedosljednih metoda unutar država članica EU (Council on Foreign Relations, 2019).

Ekonomskim migrantima nazivaju se one osobe koje se sele isključivo zbog ekonomskog prosperiteta, dok se tražiteljima azila i izbjeglicama smatraju osobe koje traže međunarodnu zaštitu. U slučaju bježanja od ratnih sukoba i nemira, izbjeglicama se automatski dodjeljuje status, kao što se vidi u primjeru Sirije i Eritreje.

2.1. Pojava i pojam migracija

Migracija ili mehaničko kretanje stanovništva (emigracija i imigracija), uz prirodno kretanje stanovništva (natalitet i mortalitet), glavne su odrednice kretanja broja stanovnika na nekom području, a time i potencijalne količine rada (Penava, 2011: 336). Migracije predstavljaju jednu

najkompleksnijih komponenti koje su vezane za ukupno kretanje stanovništva te su predmet istraživanja različitih znanosti poput demografije, ekonomije itd. Migracijski tokovi su pratili ekonomske i političke promjene koje su se događale u Europi u 20. st.

Nadalje, pod pojmom migracija se ističe pokretljivost, točnije prostorna mobilnost kretanja stanovništva da bi se prilikom preseljenja radilo o prijelazu za određene migrante te se ističe promjena mjesta stalnog boravka.

Migracije uključuju dva odvojena događanja: emigraciju stanovništva iz jednog područja te imigraciju u drugo područje. Što se tiče strukturne značajke stanovništva ona je važan element prvenstveno zbog analize utjecaja migracija i zbog toga što se migranti po svojim karakteristikama razlikuju od autohtonog ili domaćeg stanovništva. Nadalje, kod migracija postoje prednosti i nedostaci. „Prednosti predstavljaju zaposlenje prema izboru, viša plaća i kvalitetnije obrazovanje. Nedostaci su najčešće troškovi i to troškovi transporta i stanovanja, nedostatak socijalnog statusa, nepoznavanje tuđeg jezika“ (Wertheimer-Baletić, 1999: 302).

Neki autori navode kako je i sama ljudska vrsta nastajala u migracijama jer je suvremeni tip čovjeka (eng. homo sapiens) zamijenio neandertalca u Europi geološki gledano u vrlo kratkom roku te nakon toga naselio tri nenaseljena kontinenta, za njih nova. Smatra se kako ljudska bića od davnina ne prilagođavaju stvarnim prirodnim sredinama nego vlastitim zamislama i idejama o tim sredinama. „Na iznimnu migraciju utjecale su poremećene seobe životinja koje je čovjek lovio, niz klimatskih fluktuacija, novi rasporedi mora, kopna i zaleđenih površina, a ujedno i postupni razvoj kulture - upotreba vatre, usavršavanje oruđa, veće lovačko sabiračko znanje, izrada (krojene) odjeće i stjecanje pomorske vještine. Bio je to dijalektički proces u kojem je čovjek mijenjao podneblja, a nova podneblja njega“ (Mesić, 2002: 20). Smatra da su neke migracije ekološki potaknute te zbog toga imaju glavnu ulogu u stvaranju i nastanku najstarijih civilizacija.

„Civilizacije Sumera, Egipta i Kine pokazuju ubrzanje razvitka u razdoblju migracija. To ne znači da su doseljenici jednostavno unijeli inovacije, ali su svakako pospješili preoblikovanje civilizacije. Naravno, bilo je slučajeva da su doseljenici prenijeli neka tehnička i druga dostignuća stečena u prirodnim i društvenim sredinama iz kojih su došli“ (Mesić, 2002: 23). Dolazi se do činjenice kako su upravo migracijama ljudi prenosili civilizacijska i kulturna dostignuća s područja na područje. Nisu samo migracije bile jedini čimbenik napretka tadašnjih ljudi, ali su svakako imale veliku ulogu i pomogle pri inovacijama i susretima različitih ljudi i različitih kultura. „Kolektivno pamćenje o preseljenju, koje mnogi narodi i kulture održavaju

bilo kroz razne legende ili pisanu povijest svjedoči o trajnom značaju migracija za ljude i njihove zajednice“ (Mesić, 2002: 24).

Nikako se ne bi smjela ne spomenuti rana povijest, kada su migracije bile posljedica ratova, osvajanja i sličnih okolnosti te su tako na neki način bile prisilne. Pojavom velikih i moćnih država i zemalja u 15. stoljeću, dolazi do pojma modernih migracija.

Takozvano „Doba otkrića“ započelo je povezivanje dijelova svijeta pod europskom dominacijom. Stvorena je globalna komunikacijska mreža preko svih oceana svijeta te je o prisilnoj migraciji ljudi ovisilo pokretanje i održavanje čitavih kolonijalnih gospodarstava pa je tako svjetsko stanovništvo bilo uključeno u jedinstveni globalni migracijski sustav.

Autor Tilly u tri je točke prikazao faktore koji su bili ključni za tokove migracija na velike udaljenosti u zadnjih pet stoljeća. Prva točka, odnosno faktor odnosi se na promjenu geografske podjele prema mogućnostima zaposlenja. Drugi faktor predstavlja demografsku neravnotežu odnosno regionalne razlike u prirodnom prirastu te se treći faktor odnosi na političke događaje, odnosno ratove, preseljenje i istjerivanje određenih skupina te kontroliranje migracija. Sva tri faktora naglašavaju velik rast stanovništva u usporedbi sa razdobljima prije migracija (Tilly, C., 1978 prema Mesić, 2002).

„Pojam, odnosno definicija migracije je da je ona mehaničko kretanje ljudi (stanovništva) te je i metodološki najkompleksnija komponenta kretanja stanovništva. A mehaničko kretanje stanovništva, zajedno sa prirodnim kretanjem, sastavni je dio ukupnog kretanja stanovništva“ (Wertheimer-Baletić, 1999: 280). Pojam mehaničko kretanje iz jedne od definicija pojam migracije označava prije svega prostornu pokretljivost, tj. mobilnost stanovništva.

„Pojam mobilnost stanovništva širi je od pojma migracija jer je migracija prostorna mobilnost stanovništva i kao takva samo jedan od oblika ukupne mobilnosti stanovništva (Wertheimer-Baletić, 1999: 281). Migracije se mogu proučavati unutar države te se tada govori o vanjskoj migraciji, ali i o migracijama unutar administrativno-teritorijalnim jedinicama kao što su općine, naselja, županije te se tada govori o unutarnjim migracijama. Isto tako, osoba koja migrira, odnosno stanovništvo, naziva se migrant, te je to osoba koja mijenja mjesto stalnog prebivališta, neovisno radi li se unutarnjim ili vanjskim migracijama. Tako se za potrebe demografske analize za utvrđivanje broja stanovnika u određenoj državi ili mjestu, migracija definira kao trajna promjena mjesta u kojem osoba boravi bez obzira jesu li te migracija prisilne ili dobrovoljne, vanjske ili unutarnje. „Prema tome, pod pojmom migracija u užem smislu ili definitivna migracija podrazumijevamo preseljenje osobe iz rodnog mjesta ili prethodnog mjesta

stalnog boravka u mjesto doseljenja ili u novo mjesto stalnog boravka pod uvjetom da se radi o preseljenju trajnijeg karaktera“ (Wertheimer-Baletić, 1999: 282).

U užem smislu, da bi se prostorno kretanje stanovništva smatralo migracijom mora ispuniti dva uvjeta.

Prvi je da se radi o trajnoj odnosno trajnijoj promjeni mjesta dosadašnjeg boravka, a drugi je da se tijekom selidbe radi o prijelazu preko signifikantne granice relevantne administrativno teritorijalne jedinice koja je bitna za migraciju.

Migracija kao takva djeluje na mnoge značajke stanovništva. Djeluje na veličinu ukupnog stanovništva kao i na njegov prostorni razmještaj, na natalitet i mortalitet, te na razne strukture stanovništva kao što su demografska, ekonomsko socijalna, narodna i slične. Promjene u ovim značajkama bitne su kako za zemlje koje primaju migrante, tako i za one zemlje iz kojih migranti odlaze. „Emigracija kao i mortalitet, čini negativnu sastavnicu ukupnog kretanja stanovništva i djeluje na smanjenje broja stanovništva dotičnog područja dok imigracija isto kao natalitet čini pozitivnu sastavnicu ukupnog kretanja stanovništva i njezino povećanje uzrokuje uz nepromjenjive uvjete, porast broja stanovnika“ (Wertheimer-Baletić, 1999: 283).

Treba naglasiti da sve migracije mogu imati i određene vremenske učinke, trenutačni i dugoročni učinak. Trenutačnim učinkom migracija odmah mijenja ukupan broj stanovnika i njegovu strukturu u mjestu podrijetla migracije, ali svakako i u mjestu koje je odredište migracija. Dugoročni, odnosno takozvani, odgođeni učinak proizlazi iz kratkoročnog učinka i njegova je specifičnost što stanovništvo, odnosno migranti tako za sobom odnose sva buduća rođenja, smrti i ostale aktivnosti koje bi u suprotnom doživjeli i ostvarili u mjestu svog rođenja.

Postoje razlike između mehaničkog i prirodnog kretanja stanovništva koje utječu na ukupan broj stanovnika i promjene njihovih struktura. „Dok je prirodno kretanje izvorno biološki fenomen koji modificiraju društvene promjene, iza migracijskih kretanja redovito stoje gospodarski i društveni učinci“ (Wertheimer-Baletić, 1999: 284). Navedeno prikazuje da se glavna razlika očituje između čimbenika koji uvjetuju kretanje stanovništva. Gledajući na analogiju, između mortaliteta i nataliteta, kao i između imigracija i emigracija postoji određena analogija s obzirom na njihov utjecaj na broj stanovnika, no između prirodnog i mehaničkog kretanja iste nema. „Migracija u demografiju ne ulazi toliko prema svojim uzrocima, već prvenstveno prema svojim posljedicama“ (Wertheimer-Baletić, 1999: 285).

Kako u prošlosti, tako i danas, migracije nisu nov pojam niti posebnost koja pogađa velik broj zemalja i stanovništva. Oduvijek je velik broj ljudi napuštao svoje domove u potrazi za

boljim poslovima, mogućnostima ili u potrazi za sigurnijim područjima za sebe i svoje bližnje. Međunarodne migracije složena su pojava koja se dotiče mnogih gospodarskih, socijalnih i sigurnosnih aspekata koji utječu na život ljudi u sve povezanijem svijetu.

Danas su migracije često pozitivno iskustvo jer su mnogima diljem svijeta pružile priliku za stvaranje sigurnijeg i smislenijeg života, priliku za bolji posao i bolju budućnost. No, isto tako, zadnjih nekoliko godina poznato je kako su migracije bile posljedica loših događaja zbog sukoba, progona te nedostatka ljudske sigurnosti u mjestu boravka.

2.2. Tipovi migracija

„Tipovi migracija mogu se promatrati prema kriteriju državnih granica, vremena, uzroka i organiziranosti“ (Wertheimer- Baletić, 1999: 211). Kriterij državnih granica je odlazak građana matične države u drugu državu tj. kada se prelazi iz vanjske migracije u unutarnju migraciju. Vanjske migracije mogu biti međukontinentalne. Pod unutarnjim migracijama se razmatraju migracije za radnu snagu unutar granica jedne države. Nadalje, migracije mogu biti višestruke: sezonske i dnevne i one obuhvaćaju radnu snagu stanovništva.

„Prisilne migracije su oblik društvenih i prirodnih faktora, a obuhvaćaju ratove, proganjanja određenih interesnih skupina te prirodne nepogode koje izazivaju migriranje. Prema kriteriju motiva razlikuju se ekonomske i neekonomske migracije“ (Mesić, 2002: 152).

Kriteriji legalnosti razlikuje zakonite ili legalne migracije i nezakonite migracije. Legalne migracije koristiti će osoba koje emigrira sa određenim dokumentima i dozvolama. Nezakonite migracije uključuju nedopuštene prelaskе granica država i boravke u drugoj državi. Najčešće spominjane vrste migracija su migracije prema kriteriju dobrovoljnosti. Dobrovoljne migracije su migracije koje su potaknute osobnim razlozima te se najčešće radi o migracijama potaknute boljim radnim uvjetima, spajanju obitelji čiji su članovi prethodno migrirali i slično.

Organizacijske migracije predstavljaju migracije s predodređenim ciljem i ovisne su o pojedinim kriterijima. Kriteriji mogu biti kriterij motiva, dobrovoljnosti, prostora i vremena. Kriterij motiva dijeli migracije na ekonomske ili neekonomske. Što se tiče ekonomskih migracija, one se odnose na kretanje radne snage te stjecanje boljeg životnog standarda, najčešće veće zarade. Osim ekonomskih, postoje i neekonomske. Neekonomske migracije se odnose na kretanje radne snage zbog obiteljskih i drugih okolnosti.

Ekonomski faktori koji djeluju na emigriranje su naprednije gospodarsko stanje, veća količina posla, veće plaće i bolji uvjeti života u zemlji odredišta. „Potisni ekonomski faktori su

suprotnost, poput niskih nadnica ili nemogućnost dobivanja posla. Važno je istaknuti da kod ekonomskih faktora se potiču zakonite migracije, ali mogu se prepoznati i prisilne migracije“ (Vukas, 2017: 6). Ekonomske migracije odnose se na migriranje stanovništva iz ekonomskih razloga poput poslova, promaknuća i boljih poslovnih mogućnosti.

"Ekonomska migracija, tj. migracija iz ekonomskih razloga, može biti vanjska ili unutarnja, definitivna ili privremena, ali je u pravilu dobrovoljna i spontana" (Wertheimer- Baletić, 1999: 303). Ovaj oblik migracije je najrazvijeniji i najčešći, kako u unutarnjim, tako i u vanjskim migracijama.

Ako se prate demografski učinci ovih tipova migracija velika je razlika radi li se o ekonomskoj definitivnoj migraciji koja može uključivati i cijelu obitelj ili se radi o privremenoj ekonomskoj migraciji koja se u većini slučajeva odnosi samo na radnu snagu.

U ekonomskim migracijama sudjeluje veliki dio stanovništva bez obzira na obrazovanje, nego sudjelovanje u ovim migracijama ovisi o strukturi potražnje za poslovima i radnicima u zemlji imigracije. „Ekonomske emigracije su važne kada pridonose gospodarskom razvoju zemlje imigracije, tzv. migracije stručnjaka odnosno "brain-drain" (Wertheimer- Baletić, 1999: 304).

2.3. Determinante migracija

Migracija ima dvojni učinak što utječe i na promjenu strukture stanovništva u polazišnom i odredišnom prostoru. „Promjena u strukturi stanovništva značajna je stavka tokom analize utjecaja migracija zbog razlika u karakteristikama naspram autohtonog stanovništva. Tako su odrednice migrirajućeg stanovništva dob, spol, obiteljske prilike, obrazovanje, udaljenost i nezaposlenost, te drugi čimbenici“ (McConnell i Brue, 1994: 443). Te osobine mogu biti definirane određenim uvjetima i zahtjevima.

Uzroci migracija proizlaze iz prirodnih (vremenske nepogode, različite epidemije i slično), društvenih (vjerska netrpeljivost, politička nestabilnost i ratovi i slično) i ekonomskih (siromaštvo, glad, mogućnost boljeg zaposlenja, bolji životni uvjeti, stjecanje većeg dohotka i slično) čimbenika. Migracija nastale zbog utjecaja ekonomske prirode najčešće su vrste migracija u novije vrijeme. Kada se stopa rasta stanovništva ne razvija usporedno sa stopom ekonomskog rasta, nastaju migracije iz područja s viškom radne snage prema područjima koja obilježava manjak radne snage. Ekonomske migracije mogu se promatrati i kao ulaganje u ljudski kapital. „Radnici mogu dakle povećati svoju proizvodnost poboljšavajući svoje psihičko ili mentalno zdravlje, ali i

seljenjem iz područja i poslova s relativno niskom proizvodnošću u druga mjesta i poslove s relativno visokom proizvodnošću i višom nadnicom“ (Penava, 2011: 114). Troškovi, psihološke posljedice, nesigurnost, gubitak beneficija i slične promijene umanjuje mobilnost stanovništva te mogućnost iskorištenja prilika koje migracije donose. Migracija je moguća ukoliko dohodak u stranoj zemlji premašuje dohodak u zemlji porijekla te pokriva migracijske troškove.

Ukoliko se kvalitetno upravlja migracijskim tokovima, omogućuje se potencijal za emigracijske i imigracijske zemlje.

2.4. Utjecaj migracija

Globalizacija kao najvažniji aspekt migracije, privlačeći pažnju na efekte, uvelike utječe na migracijsku politiku. S obzirom da se koristi i troškovi migracija ne mogu odrediti s preciznošću, razlikuju se i stajališta o utjecaju migracija. Tako jedna zemlja može iskusiti pozitivne efekte migracije dok će u drugoj zemlji doći do negativnih efekata. Zbog suprotstavljenih efekata, potrebno je pronaći kompromisna rješenja prilikom stvaranja imigracijske politike, što dovodi do biranja unutar učinkovitosti, ljudskih prava te nejednakosti. To ukazuje da imigracijska politika ne može biti donesena isključivo na temelju ekonomskog utjecaja jer ima daleko širi utjecaj na državu i stanovništvo.

Kako se svijet suočava sa sve većim migracijskim tokovima, tako se oni, posebice u razvijenim zemljama, sve više kontroliraju iz straha od negativnih posljedica migracija na tržište rada i mogućnost zaposlenja domaćih radnika. Izmjenjuju se migracijski zakoni, dok kriterije, procedure i kontrole postaje sve teže zadovoljiti. Takvi zakoni direktno utječu na migrante, te sa toga i na njihovu odluku o migracijama. Također, suviše restriktivni zakoni mogu doprinijeti povećavanju ilegalnih migranata.

Migracije mogu pogodovati ne samo populaciji koja migrira, nego i zajednici i državi koja prima imigrante. Imigranti mogu ispuniti nedostatke na svim razinama s kojima se tržišta rada suočavaju, počevši od visoko kvalificiranih stručnjaka za kojima već postoji nedostatak u EU, do poslova koje domaće stanovništvo ne želi raditi. Jačanje radne snage EU postaje sve važnije sa stajališta sadašnjih i budućih demografskih izazova. Također, imigranti donose sa sobom nove ideje i metode koje potiču kreativnost i inovacije.

Za zemlje porijekla, ekonomske koristi migracija dobro su dokumentirane i uključuju doprinos smanjenju siromaštva kroz prijenos sredstava, transfera i investicijske inicijative dijaspora. Financijski, ljudski i socijalni kapital dijaspora može izravno doprinijeti ostvarivanju ciljeva u području socijalnog razvoja. Druge prednosti koje Imigracija donosi imaju društveni i

kulturni karakter. Uzajamna razmjena može pomoći u stvaranju tolerantnijeg okruženja. Međutim, pozitivni učinci imigracije mogu se ostvariti samo ako se imigranti uspješno integriraju u društvo. To je obostrani proces. Imigranti moraju poštivati pravila i vrijednosti društva koja ih primaju, dok im oni trebaju pružiti ravnopravnu mogućnost sudjelovanja u društvu. To uključuje učenje jezika, školovanje, mogućnost zaposlenja te uživanje u podjednakim pravima kao i ostali državljani.

2.5. Nezakonite migracije

Potreba za jeftinom radnom, te neefektivnost politika zapošljavanja stranih radnika, dovele su do velikog priljeva nezakonitih imigranata, te do problema s kojima se takvo tržište rada suočava. „Od migracijske krize devedesetih godina 20. stoljeća, nezakonite migracije smatraju se „kroničnom bolešću“ južnoeuropskih migracijskih tokova. Na njihovo održavanje, ali i poticanje utječu nezakonite prakse (nezakoniti rad, neplaćanje poreza i socijalnog osiguranja i drugo) u području gospodarstva, ali i učestale provedbe regulacijskih programa“ (Gregurović, 2011: 60).

Umjesto da se sprovede politika zapošljavanja migranata kojih nestaje na tržištu, južne zemlje članice EU sprovodile su regulacijske programe putem kojih su ilegalnim imigrantskim radnicima dodjeljivali boravišne ili radne dozvole. Na taj se način dodatno potakao priljev ilegalnih imigranata. Jedan od nedostataka imigracija je što se one ponekad nepravilno ostvaruju. Ljudi mogu doći legalnim putem uz kratkoročnu vizu te ostati, dok će neki ući i ostati u državu članicu EU bez autorizacije, ponekad i protiv svoje volje. Mreža trgovaca ljudi i krijumčara može lako iskoristiti osobe bez dokumenata. Crno tržište rada također privlači ilegalne imigracije.

Ilegalna imigracija i svi njeni oblici trebali bi biti riješeni kako bi zaštitili najugroženije i održali povjerenje javnosti u imigracijsku politiku. Jedna od većih ruta za ulazak migranata je kroz međunarodne zračne luke. Većina osoba koje trenutno žive u EU ilegalno, u početku su ušle uz pomoć važećih putnih isprava i viza, čiji je rok istekao (European Commission, 2019).

3. Politika azila u Republici Hrvatskoj

Ministarstvo unutarnjih poslova Republike Hrvatske je preventivno represivni aparat zadužen za očuvanje unutarnjeg reda u Republici Hrvatskoj koji se ogledava kroz zaštitu života svih građana RH, slobode i sigurnosti istih, zaštitu imovine, sprječavanja počinjenja kaznenih djela i traganja za počiniteljima istih te zaštitu državne granice. Kod zaštite državne granice MUP RH poseban napor ulaže u sprječavanje nezakonitih migracija tj. nezakonitih ulazak državljana trećih zemalja na teritorij Republike Hrvatske, a tako ujedno i teritorij Europske Unije čija je Republika Hrvatska punopravna članica. Ozbiljnim shvaćanjem zaštitu državne granice ta konstantnim radom na smanjenju poroznosti granice, a što je bio uvjet ulaska u Europsku Uniju, Republika Hrvatska i Ministarstvo unutarnjih poslova su uložili velika financijska sredstava u nabavu tehničkih sredstava i profesionalno usavršavanje policijskih službenika granične policije što je uvelike bilo potpomognuto nepovratnim sredstvima Europske Unije. Profesionalnim usavršavanjem policijskih službenika na temu sprječavanja nezakonitih migracija MUP RH je uspio djelomično doći do odgovora na migrantsku krizu koja je 2014. godine pogodila Europu, a s tim i Republiku Hrvatsku i koja traje do dana današnjeg. Imajući u vidu terorizam kao pojavu usko vezanu uz migrantsku krizu i ulazak državljana Bliskog Istoka i Sjeverne Afrike na teritorij Europske Unije, MUP RH je primoran detaljno analizirati svaki nezakoniti ulazak u RH i u suradnji sa zemljama članicama EU kroz razmjenu podataka zajednički tražiti odgovor na migracijsku krizu koja sve više poprima oblike „neizlječive bolesti“.

3.1. Općenito o azilu

Institut azila predstavlja težnju svake izbjeglice, vrhunac zaštite koju zamoljena država pruža osobi kojoj je odobren. Iz prethodne izjave proizlaze dva pitanja; predstavlja li azil pravo pojedinca ili pravo države? Kao pravo države, on predstavlja klasično pravo države u sklopu međunarodnog prava. Kao pravo pojedinca ono se definira čl. 14. st. 1. UDHR: „Svatko ima pravo tražiti i uživati u drugim državama azil od progona.“ Ova opća definicija azila obvezuje države na prihvatanje pojedinca, ali pojedinac ne mora nužno dobiti azil (više o tome u nastavku poglavlja).

Usvajanje Opće deklaracije o ljudskim pravima (engl. Universal Declaration of Human Rights, 1948) imalo je ogroman značaj jer su njome jamčena određena građanska i politička prava, ali i ekonomska, socijalna i kulturna prava, kako za državljane nacionalnih država i strance, tako i za izbjeglice.

„Postupno je Opća deklaracija zadobila sveopću podršku kao instrument koji definira običajna pravna pravila o ljudskim pravima ili ona koja su na putu da to postanu“ (Degan, 2011: 488). Kada Opća skupština u svojim kasnijim rezolucijama razmatra neka pitanja ljudskih prava ili osuđuje njihovo kršenje u nekom dijelu svijeta, redovito se poziva na Opću deklaraciju kao na iskaz prava na snazi, a nikada na neku konvenciju iz te oblasti. Najbitniji članak koji izbjeglicama jamči zaštitu je čl. 14. UDHR. koji jamči da svatko pred progonom ima pravo tražiti i dobiti utočište u drugim državama, ali pritom se ne može na to pravo pozivati u slučaju progona koji je izravna posljedica nepolitičkih zločina i djela suprotnih ciljevima UN-a. „Danas se smatra općenito da su iz prava da uživaju azil isključeni, osim običnih zločinaca, osobe koje su počinile ili pokušale počiniti atentat protiv glavara neke države, sve vrste terorista, pa i oni koji se bore za legitimne političke ciljeve te napokon osobe koje se i isključivo političkim sredstvima bore za neke ciljeve suprotne povelji UN-a poput rasizma, apartheida, kolonijalne dominacije i sl., a čije bi ostvarenje značilo zločine prema međunarodnom pravu“ (Degan, 2011: 488). „U suvremeno doba govori se o mješovitim migracijskim tokovima koji obuhvaćaju različite kategorije osoba - izbjeglice, tražitelje azila, ekonomske migrante, žrtve trgovanja ljudima – koje iz različitih razloga napuštaju svoje zemlje podrijetla, kreću se i prelaze državne granice bez odgovarajućih dokumenata i nezakonito ulaze u zemlje odredišta“ (Novak, 2014:16).

Kao što je već rečeno pravo tražiti i uživati azil, definirano je u čl. 14. st 1. UDHR. „Pritom se misli na teritorijalni azil, dakle utočište dano izbjeglici izvan područja njegove države podrijetla“ (Lapaš, 2008:14). Međutim, nužno je ovdje istaknuti dvije činjenice: „Opća deklaracija formalno nije obvezujući akt, već ima tek snagu preporuke državama“ (Lapaš, 2008:14). S druge strane, spomenuta odredba Deklaracije govori o pravu na traženje i uživanje azila od strane izbjeglice - tražitelja azila, no to nipošto ne uključuje dužnost države da takvom zahtjevu udovolji, tj. odobri azil. Kao što je već napomenuto, pravo je države dati azil izbjeglici, ali izbjeglica ne mora nužno taj azil dobiti. Njegovo se pravo sastoji od podnošenja zahtjeva za azil koji država potom procesuirala na temelju relevantnih činjenica. 1954. godine u Caracasu, glavnom gradu Venezuele, usvojena je Konvencija o teritorijalnom azilu koja je potvrdila čl. 14. UDHR, ali je postavila i određena pravila glede teritorijalnog azila. Najvažnije pravilo je pravo kojim država odobrava azil njegovom tražitelju i njena dužnost da tražitelja azila ne vraća na granice države gdje bi mu mogao prijetiti progon, osim doista iznimno, primjerice u slučaju masovnog priljeva izbjeglica, ili zbog konkretne opasnosti koju bi ta osoba predstavljala za nacionalnu sigurnost neke države. Azilant ima dužnost poštovati pravni i društveni poredak države koja mu je odobrila zahtjev za azil, odnosno, koja mu ga je pružila. Iz tih odredbi

proizlazi poimanje azila kao humanitarnog i miroljubivog čina koji od strane druge države ne smije biti shvaćen kao neprijateljski akt.

Uz teritorijalni azil, postoji i eksteritorijalni azil koji je u literaturi poznatiji kao diplomatski azil. Njegova zanimljivost i značajka je u tome što omogućuje tražitelju azila traženje azila u prostorima diplomatske ili konzularne misije druge države, ali na teritoriju matične države. On nije priznat u međunarodnom pravu izuzev ugovora između zemalja latinske Amerike. „Bečka konvencija o diplomatskim odnosima (NN-MU 001/2017) u čl. 22. određuje doduše da su prostorije diplomatskog predstavništva nepovredive pa tijela države primateljice u njih smiju ući samo uz pristanak šefa tog predstavništva, međutim, preambula iste konvencije jasno ističe da svrha diplomatskih povlastica i imuniteta nije ostvarenje povlaštenog položaja pojedinca, nego osiguranje djelotvornog obavljanja funkcija diplomatskih predstavništva kao predstavnika države pošiljateljice u državi primateljici“ (Lapaš, 2008:16). Od diplomatskog azila razlikuje se poseban institut tzv. „privremeno utočište“. Ono uopće nije uređeno međunarodnim pravom, a njegov bi sadržaj bio mogućnost da diplomatska misija ili konzularni ured na teritoriju države primateljice u kojoj su izbili neredi, nasilni prevrati, građanski rat i u drugim sličnim prilikama dođe do ne funkcioniranja pravnog sustava uslijed čega osobi prijete opasnost pred nelegalnim progonom, a time i opasnost za život ili slobodu, privremeno pruži utočište ugroženoj osobi, no samo za trajanje takvog stanja bezvlašća (Bečka konvencija o diplomatskim, NN-MU 001/2017). Uz privremeno utočište postoji i institut privremene zaštite (engl. temporary protection). To je ustvari, oblik dopuštenog boravka koji izbjeglicama priznaju neke države (npr. Sjedinjene Američke Države, države članice EU), ponekad i kako bi „zaobišle“ davanja azila (Bečka konvencija o diplomatskim, NN-MU 001/2017). Ona je slična azilu jer se zaštita pruža u drugoj državi koja nije matična država te osobe. Konvencija i drugi izvori međunarodnog prava ovaj institut ne poznaju. Radi se zapravo o svojevrsnom blanketnom obliku pružanja utočišta stranim državljanima koji mogu, ali i ne moraju nužno udovoljavati definiciji izbjeglice (npr. može se raditi i o osobama koje su zbog neke elementarne nepogode bile prisiljene napustiti zemlju) (Bečka konvencija o diplomatskim, NN-MU 001/2017). U EU, države članice pružaju privremenu zaštitu samo u slučajevima masovnog priljeva dok se odluka o azilu ne donese

Uz navedeni čl. 14. st. 1. od neizmjerne je važnosti i st. 2 istog članka UDHR koji propisuje da se na to pravo ne može pozivati u slučaju progona koji stvarno proizlazi iz ne-političkih zločina ili iz akata suprotnih svrsi i vrijednostima UN-a. Azil se ne dodjeljuje osobama za koje postoji osnovana sumnja da su počinile zločin protiv mira, ratni zločin ili zločin protiv čovječnosti, u smislu određenja tih zločina u relevantnim međunarodnopravnim dokumentima pa

niti drugi općeprihvaćeno težak zločin koji nema politički karakter (Bečka konvencija o diplomatskim, NN-MU 001/2017).

Pritom se ističe i obveza države prihvata da ne dopusti azilantu da na njezinu području sudjeluje u bilo kakvim aktivnostima koje bi bile suprotne s ciljevima i načelima Ujedinjenih naroda. U protivnom će država prihvata odgovarati za njegova djela jednako kao i za ona bilo koje druge osobe koja se nalazi na njezinu teritoriju (Bečka konvencija o diplomatskim, NN-MU 001/2017).

3.2. Azil u Hrvatskoj

RH je ulaskom u EU 1. srpnja 2013. postala dio EU, njezina punopravna članica na svim područjima, uključujući i područje azila. RH zbog svoje općenito slabije ekonomske razvijenosti naspram ostalih država članica, nije privlačna migrantima kao ostale zemlje EU, npr. Njemačka ili Švedska.

Prvi izbjeglički problem s kojim se RH susrela bio je tijekom devedesetih godina 20. stoljeća. Budući da je rat na području bivše Jugoslavije činilo više oružanih sukoba, tako i oni u RH i Bosni i Hercegovini, veliki je broj izbjeglica iz obiju država bježao od ratnih strahota ili od straha da će biti progonjeni zbog svoje etničke pripadnosti. Prema podacima UNHCR – a iz 1994. u svijetu je bilo više od 3,792,000 izbjeglica i raseljenih osoba koji su dolazile s područja bivše Jugoslavije od čega su većina tih izbjeglica bile žene i djeca (UNHCR, 2014). Najveći broj izbjeglica i raseljenih osoba imala je Bosna i Hercegovina, njih 2.740.000. od čega više od polovicu čine Bošnjaci. S nešto malo većim udjelom izbjeglica nad raseljenim osobama, Hrvatska je imala ukupno 532.000 „iskorijenjenih ljudi“¹, Srbija 301.000. Crna Gora 33.000, Makedonija 32.000 i Slovenija 31.000 (Mesić, 1996: 10).

Integracijska politika koju provodi RH na području izbjegličkog prava i azila nastoji osigurati otvoren, pravedan, ali prije svega siguran sustav za azilante. „Pod pojmom integracijske politike za potrebe ovog teksta smatramo javnu nacionalnu politiku koja određuje ciljeve, principe, sudionike i aktivnosti unapređenja integriranja strana i izbjeglica u receptivno društvo“ (Benčić, 2006: 6). Doduše Hrvatska integracijska politika još je slabo razvijena unatoč ulasku u EU. Faktori su „nepopularnost“ RH kao poželjne izbjegličke destinacije te nedostatak iskustva s izbjeglicama. Krizom iz 2015. to se uspjelo regulirati do neke mjere, ali nedovoljno budući da je broj izbjeglica kao i azilanata u RH dosta nizak. RH je kao suverena demokratska država potpisnica svih međunarodnih konvencija koje reguliraju kretanje i boravak stranaca, što također

---

¹ Pod pojmom „iskorijenjeni ljudi“, autor izvornog teksta misli na izbjeglice i raseljene osobe.

uključuje i izbjeglice. Čl. 33. Ustava Republike Hrvatske (Narodne Novine, pročišćeni tekst. br. 76/10, 85/10 05/14) jamči stranom državljaninu ili osobi bez državljanstva utočište u RH, osim ako su progonjeni za nepolitičke zločine i djelatnosti suprotne temeljnim načelima međunarodnog prava.

Također, one strancu koji se zakonito nalazi na teritoriju RH jamče da neće biti protjeran niti izručen drugoj državi, osim ako se odluka mora izvršiti u skladu s međunarodnim ugovorom ili zakonom. U slučaju da je državljanin treće države ili osoba bez državljanstva nezakonito ušla u RH s područja na kojem je proganjanja ili je bila izložena ozbiljnijoj nepravdi, prema čl. 8. Zakona o međunarodnoj i privremenoj zaštiti (Narodne Novine, pročišćeni tekst br. 70/15, 127/17) neće se kazniti zbog nezakonitog ulaska ili boravka pod uvjetom da bez odgode izrazi namjeru te opravda razloge nezakonitog ulaska ili boravka.

3.2.1. Zakonodavstvo Republike Hrvatske

Područje ulaska, boravka i rada stranaca u Republici Hrvatskoj regulirano je Zakonom o strancima (NN 130/11, 74/13, 69/17, 46/18, 53/20). Zakon o strancima sadrži odredbe vezane za ulazak stranaca, vize, reguliranje radno-pravnog statusa, odredbe vezane za spajanje obitelji, srednjoškolsko obrazovanje i studiranje te znanstveno istraživanje u Republici Hrvatskoj, kao i posebne odredbe koje se odnose na državljane država članica Europskoga gospodarskog prostora i članove njihovih obitelji, odobrenje EU-a plave karte visokokvalificiranim strancima te reguliranje statusa strancima koji imaju stalni boravak u drugoj državi članici Europskog gospodarskog prostora. Područje međunarodne zaštite i azila regulirano je Zakonom o međunarodnoj i privremenoj zaštiti (NN 70/15, 127/17) uz izmjene od 1. siječnja 2018. godine. Prema Zakonu o međunarodnoj i privremenoj zaštiti propisane su načela, uvjete i postupak odobrenja međunarodne i privremene zaštite, status, prava i obveze tražitelja međunarodne zaštite, azilanata, stranaca pod supsidijarnom zaštitom, stranaca pod privremenom zaštitom te uvjete i postupak poništenja i prestanak azila, supsidijarne i privremene zaštite. Zakonom o hrvatskom državljanstvu (NN 53/91, 70/91, 28/92, 113/93, 4/94, 130/11, 110/15, 102/19) uređuje se hrvatsko državljanstvo, pretpostavke za njegovo stjecanje i prestanak.

3.2.1.1. Kazneni zakon Republike Hrvatske

Nezakoniti ulazak, kretanje i boravak inkriminirani su člankom 326. Kaznenog zakona Republike Hrvatske (Narodne novine 125/11, 144/12, 56/15, 61/15, 101/17) i usklađeni s Direktivom Europske Unije, a koja definira olakšavanje neovlaštenog ulaska, tranzita i boravka kojim se državama članicama nalaže inkriminiranje pomaganja državljanima zemalja koje nisu

države članice EU-a, kod njihovog ulaska, prelaska preko državnog područja zemalja EU-a ili boravka na njezinom području.

Članak 326. Kaznenog zakona Republike Hrvatske propisuje kaznene odredbe za počinitelje kaznenog djela, a bazirajući se na pomaganje drugim osobama u nedozvoljenom ulasku, izlasku, kretanju i boravku u Republici Hrvatskoj, državama članicama EU-a ili potpisnicama Schengenskog sporazuma, a pri tome stjecanju protupravne imovinske koristi. Kod počinjenja navedenog kaznenog djela gdje je doveden u opasnost život i tijelo osobe kod nedozvoljenog ulaska, te ako je djelo počinila službena osoba u obavljanju službene dužnosti počinitelj se kažnjava težom kaznom.

„Mora se dokazati da je počinitelj znao ili morao znati da čini kazneno djelo tj. da je omogućio ili pomagao državljanima trećih zemalja da uđu, izađu kreću se ili borave na navedenom području i da je njegova namjera usmjerena kao ostvarenju koristi koja se u konačnici ne mora niti realizirati“ (Božić, 2015: 845-874). Treba napomenuti da nema kaznenog djela ukoliko osoba (bez ičije pomoći) nezakonito ulazi, izlazi, boravi i kreće se u Republici Hrvatskoj, u državama članicama Europske Unije i potpisnicama Schengenskog sporazuma, u ovom slučaju samo prekršajno odgovara. Ako je kazneno djelo protuzakonitog ulaženja, kretanja i boravka u Republici Hrvatskoj drugoj državi članici EU ili potpisnici Schengenskog sporazuma, iz čl. 326 st. 1 KZ počinjeno u sastavu zločinačkog udruženja, zakonom se predviđa kazna zatvora do deset godina, dok je za kvalificirani oblik počinjenja djela prema čl. 326 st. 2 KZ, zakonom propisana kazna zatvora od tri do dvanaest godina.

3.2.2. Postupak stjecanja azila

Postupak stjecanja azila regulira se Zakonom o međunarodnoj i privremenoj zaštiti (NN 70/15, 127/17). Ministarstvo unutarnjih poslova je glavno tijelo odgovorno za provedbu politike azila u Hrvatskoj. Za sva pitanja azila nadležna je Uprava za upravne i inspeksijske poslove, unutar koje se nalazi Služba za strance i azil (Nacionalno izvješće, 2018:16).

Postupak službeno započinje nakon podnošenja zahtjeva za međunarodnu zaštitu i sastoji od sljedećih koraka (CEAS, 2016):

1. Izbjeglica podnosi zahtjev za azil u državi članici. Podnositelj zahtjeva uživa minimum materijalne zaštite poput hrane, vode i smještaja koji su uređeni Direktivom o uvjetima prihvata (engl. Reception Conditions Directive).
2. Podnositelju zahtjeva uzimaju se otisci prsta koji potom ulaze u Eurodac bazu podataka (engl. Eurodac database).

Ti podaci omogućuju identificirati zemlju odgovornu za zahtjev za azilom. Bazu podataka vodi EU-LISA (engl. European Agency for the Operational Management of large scale IT Systems in the Area of Freedom, Security and Justice).

3. Podnositelj zahtjeva se ispituje, odnosno s njime se provodi razgovor kako bi se utvrdilo da li je on/ona kvalificiran za izbjeglički status ili supsidijarnu zaštitu (engl. Qualification Directive and Asylum Procedures Directive). Nakon intervjua postoje dvije moguće odluke.
4. Ukoliko azil nije dan podnositelju zahtjeva u prvoj instanci, to mu omogućuje pokretanje postupka pred sudom u kojemu ima pravo na žalbu. Ako se u žalbenom postupku donese odluka o odbijanju priznanja prava na azil, podnositelj zahtjeva može biti vraćen u matičnu državu ili zemlju tranzita. Ako je osobi dan izbjeglički status ili supsidijarna zaštita, osobi to priznanje jamči neka prava koja uključuju pravo na zaposlenje, medicinsku skrb. Isto vrijedi i kada je u žalbenom postupku odlučeno u korist podnositelja zahtjeva.
5. Izbjeglicama koje traže ili im je azil dodijeljen na području EU, nemaju pravo birati u koju državu članicu žele biti smješteni. Kao takav CEAS pruža opći minimum standarda za tretman svih tražitelja azila i podnositelja zahtjeva. On se sastoji od pravne mreže koja pokriva sve aspekte od procesa dodjele azila i agencije za podršku, poznatije kao Europski ured za azil (engl. European Asylum Support Office - EASO). Međutim, postojeći sustav karakterizira različit tretman podnositelja zahtjeva te neravnomjeran, odnosno varirajući broj priznanja azila među državama članicama. Upravo je to razlog zašto države članice imaju veliku diskreciju prilikom razmatranja zahtjeva.

Državljanima trećih zemalja ili osobama bez državljanstva koje žele izraziti svoju namjeru da podnesu zahtjev za međunarodnu zaštitu imaju pravo na sve potrebne informacije o postupku međunarodne zaštite (na jeziku koji razumiju i kojim mogu komunicirati). Namjera podnošenja zahtjeva za međunarodnu zaštitu može se izraziti tijekom granične kontrole na graničnim prijelazima. Isto tako, ako je državljanin treće zemlje ili osoba bez državljanstva već na teritoriju Republike Hrvatske, iskaz o namjeri podnošenja zahtjeva za međunarodnu zaštitu može se dati u policijskoj upravi, policijskoj postaji ili Prihvatnom centru za strance tijekom pritvora i tijekom postupka vraćanja.

Zahtjev se također može obraditi u ubrzanom ili graničnom postupku. Protiv negativnih odluka može se uložiti žalba Upravnom sudu (u roku od 30 dana u redovnom postupku i 8 dana

u slučaju dablinskih odluka, odluka o nedopuštenosti ili ubrzanog postupka) (Nacionalno izvješće, 2018:16).

3.2.3. Postupak MUP-a sa zatečenim nezakonitim migrantima na području RH

Primjenom članka 13 st. 2 Zakona o Schengenskim granicama, Ministarstvo unutarnjih poslova točnije djelatnici navedenog ministarstva sprječavaju i odvraćaju ilegalne migrante od nezakonitog ulaska u Republiku Hrvatsku. U sprječavanju navedenog problema koriste se svi raspoloživi resursima da se pri tome maksimalno uvažavaju prava migranata. Prilikom svakog zatjecanja nezakonitog migranta u državi neovisno o fizičkoj udaljenosti od granice, prikuplja se što je više moguće informacija i utvrđuju okolnosti nezakonitog ulaska. Policija je dužna utvrditi mjesto nezakonitog ulaska, pokazivanje mjesta ilegalnog prelaska kao i sve ostale okolnosti ilegalnog prelaska državne granice. Policijske postaje na granici na čijem području su migranti nezakonito ušli, teritorijalno su nadležne za postupanje prema migrantima na temelju zakona. Mjesna nadležnost policije propisana je u Zakonu o općem upravnom postupku iz 2010. godine i to u članku 16. stavak 3 (NN 47/09).

Utvrđivanjem svih okolnosti načina nezakonitog ulaska migrantima e uručuje rješenje o dragovoljnom povratku te su oni dužni u propisanom vremenskom roku napustiti europski gospodarski prostor. Zakonom o strancima i odgovarajućim podzakonskim aktima propisano je postupanje policije prema nezakonitim migrantima. Ravnateljstvo policije u svojim uputama nastoji ujednačiti postupke policije u svim policijskim upravama prema nezakonitim migrantima što olakšava policijskim službenicima postupanje u praksi.

Svaki policijski službenik dužan je poštivati ugled, čast i dostojanstvo svake osobe i sva druga temeljna prava i slobode čovjeka. Obveza da se migranti upoznaju s mogućnošću traženja međunarodne zaštite nigdje nije propisana.

Policijski službenici kroz profiliranje migranata moraju omogućiti istima izjašnjavanje o međunarodnoj zaštiti te namjeru međunarodne zaštite službeno zaprimiti.

Prihvatište kao ustrojstvena jedinica Ministarstva djeluje na dvije lokacije – u Zagrebu i Kutini. Prihvatište u Zagrebu služi za smještaj svih kategorija tražitelja međunarodne zaštite (žene, muškarci, punoljetne osobe, obitelji, maloljetnici bez pratnje stariji od 16 godina) dok Prihvatište u Kutini, u pravilu služi za smještaj ranjivih skupina te osoba koje u Republiku Hrvatsku dolaze po osnovi preseljenja na temelju Odluke Vlade Republike Hrvatske o premještanju i preseljenju državljana trećih zemalja ili osoba bez državljanstva koje ispunjavaju uvjete za odobrenje međunarodne zaštite.

Prihvatište u Zagrebu ima kapacitet za 600 osoba dok je kapacitet Prihvatišta u Kutini 100 osoba.

S obzirom na to da je u objektu Prihvatišta u Zagrebu u tijeku rekonstrukcija smještajnog dijela, kapacitet je od ljeta 2018. godine pa do ljeta 2019. godine (za kada je predviđen kraj rekonstrukcije) smanjen na 360 osoba (Nacionalno izvješće, 2018:17).

Republika Hrvatska za nezakonite migrante predstavlja najčešće zemlju tranzita što znači da većina državljana trećih zemalja ne želi u Hrvatskoj zatražiti međunarodnu zaštitu već to čine u zemljama koje smatraju krajnjim odredištem. Sve bolja educiranost tražitelja međunarodne zaštite može se vidjeti i kroz česta odustajanja od izražavanja namjere za međunarodnom zaštitom, pri unošenju otiska prstiju u EURODAC jer su upoznati da tada Republika Hrvatska postaje odgovorna za odlučivanje i razmatranje zahtjeva. Republika Hrvatska postaje zemlja odredišta za migrante ako su isti zatražili međunarodnu zaštitu u Hrvatskoj te su time onemogućeni tražiti međunarodnu zaštitu u drugoj članici EU, a isti se u po skraćenom postupku vraćaju u Republiku Hrvatsku do okončanja postupka ili vraćanja u zemlju podrijetla.

Godine 2017. čak 77 % postupaka za međunarodnu zaštitu je obustavljeno iz razloga što su tražitelji napustili Republiku Hrvatsku prije samog okončanja postupka, a što je potvrda činjenice o zlouporabi instituta azila (MUP, 2017).

4. Statistički pokazatelji migracija u EU

Kao posljedica povoljnih državnih politika i globalizacije, Europski kontinent postao je najznačajnije odredište migranata. Tome je doprinijela globalna kriza, te razne prirodne nepogode i ratovi, natjeravši mnogobrojno stanovništvo u potragu za boljim životnim prilikama. Od oko 507 milijuna ljudi u EU, oko 20 milijuna su državljani zemlje izvan EU. Suprotno tome, velik broj zemalja EU susreće se sa negativnim demografskim trendovima. Javlja se prirodna depopulacija, te veći omjer starijeg stanovništva naspram stanovništva mlađe dobi. Takav negativni trend odražava se na ekonomski i demografski rast, te time utječe na smanjenje ekonomskog razvoja, smanjenje BDP-a, te negativan učinak stanovništva starije dobi na mirovinske i socijalne sustave.

Kada bi imigracije u EU prestale narednih 20 godina, EU bi izgubila 33 milijuna radno sposobnih osoba (-11%). Stupanj ovisnosti osoba starije životne dobi u EU, što čini broj ljudi životne dobi starije od 65 godina na broj ljudi radne dobi, povećao bi se sa 28% na 44%. Udio mladih radnika od 20 do 30 godina u strukturi radne snage u EU, smanjio bi se za 25 %, dok bi se kod onih u dobi od 60 do 70 godina povećao na 29% (European Commission, 2019).

U 27. država članica EU, gdje je većina domaćih granica ukinuto, te se ljudi mogu slobodno kretati, migracijom ne može upravljati jedna zemlja sama. Važno je da države članice EU surađuju kako bi se bolje upravljalo migracijama. U isto vrijeme je iznimno važno da se iskoriste sve vanjske prednosti vezane uz politike migracija i mobilnosti, jačajući suradnju sa susjedima i strateškim partnerima. To zahtjeva korištenje svih politika i sredstava na raspolaganju. Sve to navodi na zaključke o potrebi za zajedničkom regulacijom imigracijske politike kako bi se na što kvalitetniji način iskoristile mogućnosti i spriječili negativni efekti.

4.1. Imigracijska politika u EU

Države članice EU snose glavnu odgovornost za određivanja postupka ulaska migranata na njihov teritorij i samostalno odlučuju o broju radnih dozvola koje će izdati. Kako bi nadopunili nacionalne imigracijske politike, EU kreira jedinstveni pravni okvir. To uključuje uvijete ulaska i boravka za pojedine kategorije imigranata, kao što su studenti, istraživači i radnici, u cilju pojednostavljivanja procedura prijema te dodjeljivanja prava jedinstvena diljem EU. Na primjer, državljani zemalja izvan EU koji legalno borave u zemlji članici EU barem pet godina, imaju pravo na zahtjev za statusom dugoročnog boravišta, koji je zajednički za cijelu EU. On pruža niz ekonomskih i socijalnih prava, sličnih onima za građane EU. Upravljanje imigracijama dijeli se

na nekoliko razina, s toga su se razvile imigracijske politike za potrebe studiranja, istraživanja, rada i ujedinjenja obitelji.

Politika imigracija u svrhu studiranja obuhvaća usklađivanje uvjeta za upis državljana zemalja izvan EU koji žele pristupiti studentskom programu višeg stupnja obrazovanja i kvalifikacija, priznatim programima srednjoškolskog obrazovanja, neplaćenim stažiranjima te sudjelovanju u volonterskim programima (European Commission, 2019:4). Kako bi ispunili uvijete za ulazak u EU, imigranti moraju posjedovati važeće dokumente, zdravstveno osiguranje, roditeljsko odobrenje za maloljetne osobe, te određeni stupanj poznavanja jezika. Imigranti od država članica EU zauzvrat dobivaju dozvolu o boravku, te određenu razinu prava.

Politika imigracija u svrhu istraživanja važan je element u poticanju rasta i konkurentnosti. Kako bi učvrstila svoju poziciju, EU mora privući više istraživača iz cijeloga svijeta, te je s toga kreirala procedure koje ubrzavaju i olakšavaju prijem istraživača pozvanih od strane odobrene istraživačke organizacije da rade u zemlji članici EU. Oni automatski dobivaju dozvolu o boravku koja im omogućuje i pravo na rad kao istraživači, socijalno osiguranje, te mogućnost prijenosa istraživačkog rada u drugu državu članicu EU. Također, istraživači imaju pravo na ujedinjenje obitelji, stoga se članovi obitelji istraživača imaju pravo pridružiti i ostvariti dozvolu o boravku u istom trajanju.

Prilikom stvaranja politike imigracija u svrhu rada, EU prepoznala je važnu ulogu koju migracije u svrhu rada imaju u ekonomskom razvoju te nadopunjavanju nedostataka radne snage, kvalitete rada te demografskih izazova s kojima se suočavaju. Sukladno tome, EU je omogućila je određenim skupinama imigranata da lakše uđu u zemlje članice EU. Privlačeći imigrante koji su visokokvalificirani radnici, nužno je za jačanje gospodarstva i konkurentnosti. Plava karta EU omogućuje imigrantima posebnu dozvolu za boravak i rad, kako bi se na taj način olakšao njihov pristup tržištu rada i pružajući im socio-ekonomska prava, uključujući i pravo na spajanje obitelji i, s vremenom, pravo na slobodno kretanje unutar EU-a. Uz pomoć usklađenih procedura i zajedničkih kriterija za izdavanje plave karte EU, države članice EU mogu fleksibilno reagirati na potrebe vlastitih tržišta rada. Osim toga, jedinstvena dozvola za imigrante koji žive i rade u EU znatno pojednostavljuje administrativne procedure kako imigranata, tako i njihovih budućih poslodavaca putem jedinstvenog zahtjeva za boravišnu i radnu dozvolu. Također, radnici imaju jednaka prava kao i građani EU u pogledu uvjeta rada, priznavanja akademsko-stručne kvalifikacije i pristupu obuci i socijalnoj zaštiti. Pravila EU vezano uz sezonske radnike omogućuju poslodavcu da se privremeno i odgovorno, može osloniti na stranu radnu snagu kada unutar EU nema dostupne radne snage.

Pravila pomažu da se izbjegne iskorištavanje gospodarstva i društva, kao i da se osigura poticaje i jamstva za sprečavanje prelaska privremenih boravka u trajna.

Imigracije u svrhu ujedinjenja obitelji jedan je od glavnih razloga zašto ljudi imigriraju u EU. Očuvanjem obiteljskog života onih imigranata koji već žive u EU posebno je važno za njihovu integraciju u društvo. EU ima opće uvijete omogućavanja spajanja obitelji i srodnih prava članova obitelji. Državljanima izvan EU koji već legalno borave u EU, mogu podleći specifičnim uvjetima utvrđenim u zemlji domaćinu kao što su adekvatan smještaj i dostatni ekonomski resursi, kako bi bili ujedinjeni sa ostalim članovima obitelji. Države članice EU, na listu članova obitelji mogu također uključiti izvanbračnog partnera, nesamostalno odraslo dijete te druge nesamostalne članove obitelji. Pri ulasku u zemlje EU, članovi obitelji imaju dozvolu boravka i imaju pravo na pristup obrazovanju, zapošljavanje i stručno osposobljavanje uz jednaka prava (European Commission, 2019: 4).

Europska agenda o migracijama povezuje različite procese koje bi EU trebala poduzeti kako bi izgradila sveobuhvatan pristup za dobivanje koristi i za rješavanje problema vezanih uz migracije (European Commission, 2020).

4.2. Migracijski tokovi

U drugoj polovici 20. stoljeća, imigranti koji su pristizali u države članice Europske Unije, dolazili su iz Španjolske, Italije, Turske i Jugoslavije, što je predstavljalo mnogo veći broj zemalja nego što je to danas slučaj. Krajnji cilj vodio je prema zapadnoeuropskim zemljama. Kulturna i jezična sličnost zemalja utječe na migracije i odabir zemalja što potvrđuju migracije iz Južne Amerike u Španjolsku, te iz Brazila u Portugal. Religija također ima utjecaja na migracije, pa se primjećuju migranti iz nekih južnoameričkih zemalja, te sa Filipina. Iako su migracijski tokovi izloženi mnogim utjecajima, za neke nema povezanosti, te se oni odvijaju neovisno o raznolikostima.

„Od sredine osamdesetih godina 20. stoljeća među najznačajnijim su europskim migracijskim trendovima imigracijski tokovi u četiri južnoeuropske zemlje, Italiju, Španjolsku, Portugal i Grčku, zbog čega se nazivaju novim imigracijskim zemljama“ (Gregurović, 2011:57). „Te imigracijske zemlje suočile su se sa mnogobrojnim preprekama po pitanju donošenja i provedbi adekvatnog migracijskog zakonsko-pravnog okvira“ (Gregurović, 2011: 58). Potreba za jeftinom radnom, te neefektivnost politika zapošljavanja stranih radnika, dovele su do velikog priljeva nezakonitih imigranata, te do problema s kojima se takvo tržište rada suočava.

Raznim regulacijskim mehanizmima pokušalo se utjecati na broj ilegalnih emigranata. U novim imigracijskim zemljama, vidi se utjecaj mnogobrojnih kultura.

Najčešće su radne grupe imigranata koje traže priliku za poslom koji je bolje plaćen te im može osigurati bolje radne i životne uvjete, a najviše ih je iz zemalja u razvoju.

Postoje tri migracijske rute u Mediteranskom predjelu koje su dugo vremena bile dominantne te još uvijek omogućavaju priljev imigranata na područje EU. Prva ruta kreće se od juga prema sjeveru te obuhvaća migracije iz Tunisa, Turske, Egipta, Alžira i Maroka u sjevernije zemlje Mediterana kao što su Španjolska, Italija i Francuska. Druga ruta kreće se od jugoistoka prema sjeveru, uključujući migrante iz Iraka te dijelova Azije, te Afrike.

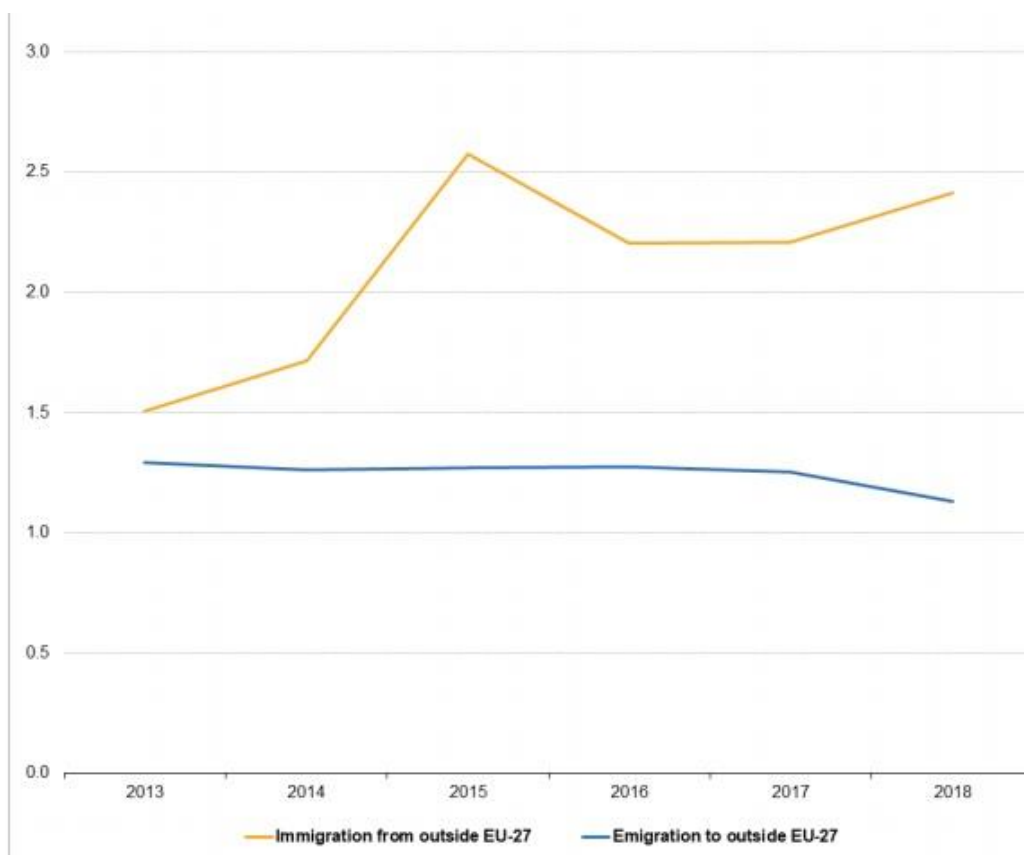
Iz Azijskog područja najviše dolaze iz Pakistana, Bangladeša i Afganistana, a sa područja Afrike primjećuju se migranti iz Konga, Nigerije, Somalije i Senegala. Kako migranti tim rutama dolaze do južnoeuropskih zemalja, jedan dio se zadržava, dok ih drugi koriste kao tranzicijske zemlje prilikom kretanja prema zapadnoeuropskim zemljama.

Treća ruta kreće se od sjeveroistoka prema zapadu, te uključuje migracije iz Albanije prema Grčkoj i Italiji, te iz Ukrajine, Rumunjske, Bugarske, Poljske i ostalih država bivšeg Sovjetskog Saveza (Gregurović, 2011: 58). Na toj ruti nailaze se raznolike vrste migracija. Zbog blizine zemalja u koje migriraju, koriste redovne prometne linije, te se s toga migracije lakše odvijaju nego na prvoj i drugoj ruti gdje se najčešće služe morskim putovima.

Migracijska kriza s kojom se EU suočava u posljednjih nekoliko godina, stvorila je nove migracijske tokove. Države koje su najteže pogođene ekonomskom krizom poput Grčke i Italije, poslužile su kao glavne točke ulaska migranta i izbjeglica zbog njihove blizine Mediteranskom bazenu (Council on Foreign Relations, 2019).

Promjene migracijskih tokova u posljednjih godinu dana, također su izložile zemlje poput Mađarske koja se nalazi na istočnoj granici EU da se suoče sa naglim valovima ilegalnih migracija.

Prema Eurostatu (2020), ukupno 3,9 milijuna ljudi doselilo se u jednu od država članica EU tijekom 2018. godine, dok je 2,6 milijuna imigranata prijavljeno da su napustili državu članicu EU.

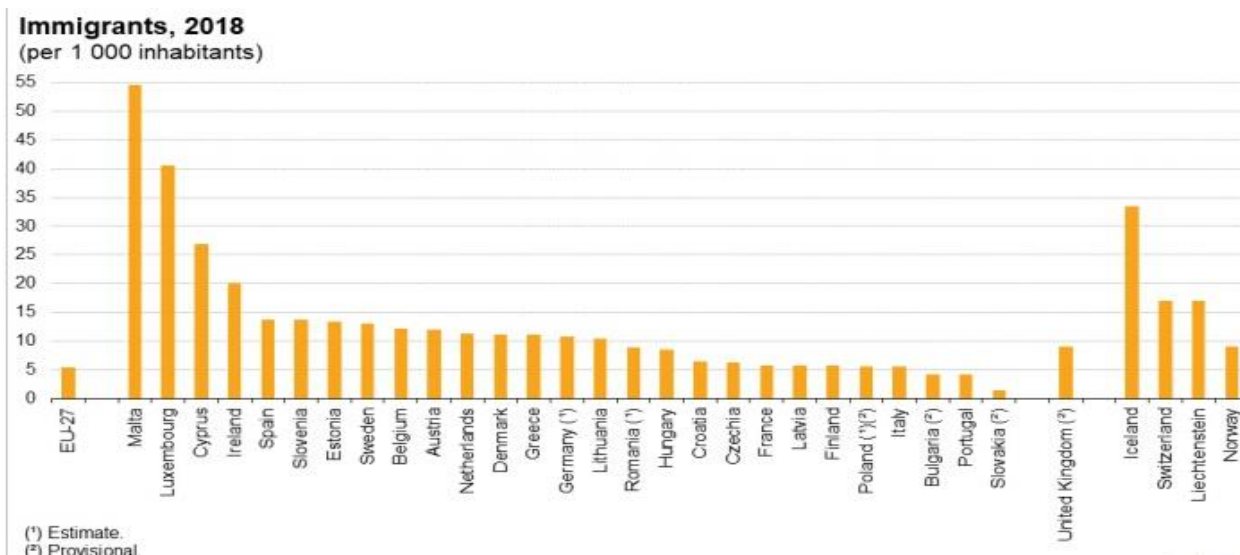

Slika 4.1: Imigranti u EU i emigranti izvan EU, od 2013. do 2018. (u mil.) (Migration and migrant population statistics, 2020)

Prema podacima Eurostata (2020) o migracijama i migrantskoj populaciji, Njemačka je zabilježila najveći ukupni broj doseljenika (893,9 tisuća) u 2018. godini, a slijedi Španjolska (643,7) tisuća), Francuska (386,9 tisuća) i Italija (332,3 tisuće). Njemačka je također prijavila najveći broj iseljenika u 2018. godini (540,4 tisuće), slijede Španjolska (309,5 tisuća), Francuska (341,4 tisuće), Rumunjska (231,7 tisuća) i Poljske (189,8 tisuća). Ukupno su 22 države članice EU-27 prijavile više imigracije nego iseljavanja u 2018. godini, ali u Bugarskoj, Hrvatskoj, Latviji, Litvi i Rumunjskoj broj iseljenici su nadmašili broj imigranata (Eurostat, 2020).

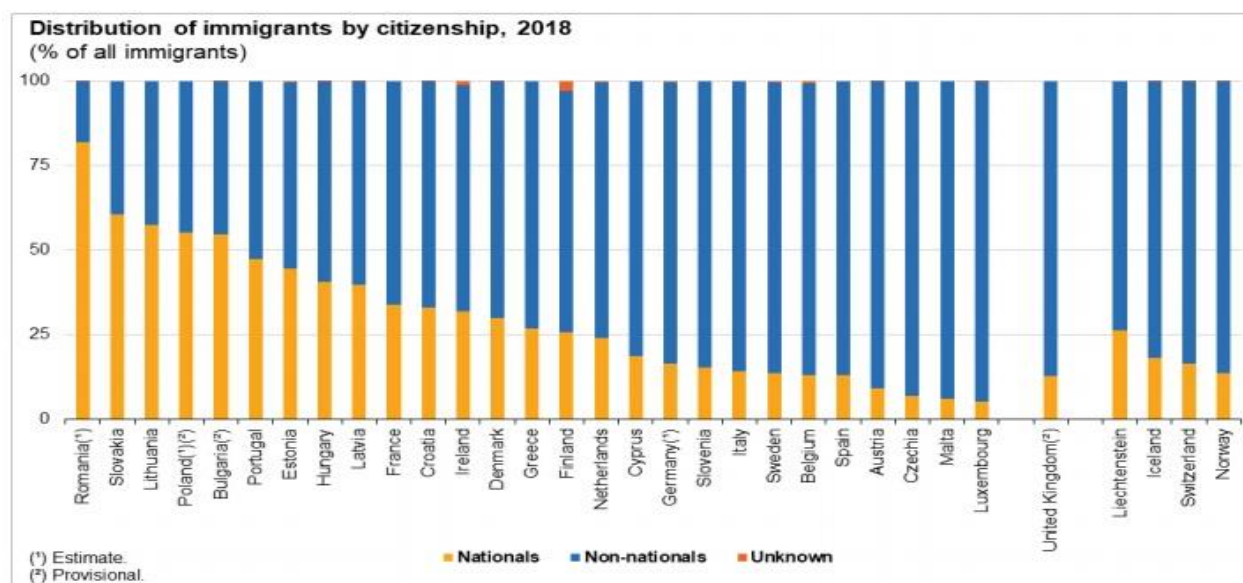
Također, u odnosu na broj stanovnika, Malta je zabilježila najvišu stopu imigracije u 2018. godini (55 imigranata na 1 000 osoba), a slijedi Luksemburg (41 imigrant na 1 000 osoba).

Najviše stope iseljavanja u 2018. godini, zabilježene su za Luksemburg (23 iseljenika na 1000 osoba), Malta (19 iseljenika na 1 000 osoba), Cipar (18 iseljenika na 1 000 osoba) i Rumunjska (12 iseljenika po 1 000 osoba) (Eurostat, 2020).

Slika 4.2. Broj imigranata u 2018. godini (na 1 000 stanovnika) (Migration and migrant population statistics, 2020)

U 2018. godini država u koju su imigranti u najvećem broju doseljavali je Rumunjska (82% svih imigranata), Slovačka (60%), Litva (57%), Poljska (55%) i Bugarska (55%). To su bile države članice EU u kojima je nacionalna imigracija činila više od polovine ukupnog broja imigranata (Slika 4.3). Suprotno tome, u Luksemburgu je nacionalna imigracija predstavljala najviše 5% njihova ukupnog doseljavanja u 2018. godini.

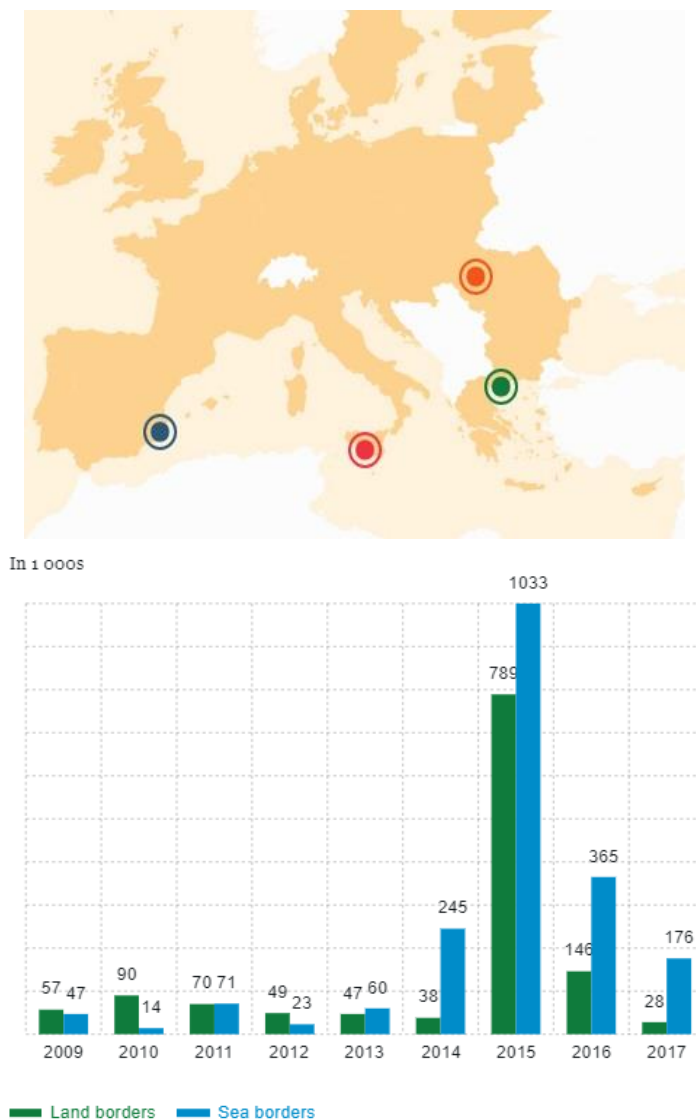

Slika 4.3. Raspodjela imigranata prema državljanstvu u 2018.g., (Migration and migrant population statistics, 2020)

Slika 4.3. prikazuje ilegalne granične prijelaze državljanima trećih zemalja kopnenim i morskim putevima. U 2015. godini došlo je do šesterostrukog povećanja ilegalnog prelaska granice u

odnosu na 2014. godinu i 17-puta povećanja u odnosu na 2013. godinu, zbog velikog povećanja graničnih prijelaza građana Sirije, Afganistana i Eritreje.

Od 2017. godine sveukupno je smanjenje ilegalnog prelaska granice, ispod razine iz 2014., a Sirija, Afganistan i Eritreja predstavljaju samo oko 8% u odnosu na 2015. godinu. U 2017. najbrojnije tri zemlje povezane s ilegalnim graničnim prijelazima su Sirija, Nigerija.

Slika 4.4. Ilegalne granični prelasci državljana trećih zemalja kopnenim i morskim putevima, (www.europarl.europa.eu, 2020)

4.3. Migracijska kriza

Globalizacija i revolucija komunikacije omogućili su prilike i povećali očekivanja. Paralelno, posljedice ratova, kriza te globalnog siromaštva, prelaze teritorijalne granice, te ih EU osjetila u obliku povećanog i nekontroliranog priljeva migranata, kako legalnim, tako i ilegalnim

putovima. Zbog naglog povećanja dolazaka imigranata u EU uslijed nestabilnosti u svijetu, lošijih uvjeta života i rada u zemljama izvan EU, te neadekvatne politike migracija i regulacije tih migracija, EU se suočila se sa migracijskom krizom velikih razmjera. Ta migracijska kriza je fenomen miješanih migracija u kojima ekonomski migranti i tražitelji azila putuju zajedno.

U stvarnosti, ove se grupe mogu preklapati, no to je teško odrediti s obzirom da zahtjevi za azil često obrađuju putem nedosljednih metoda unutar država članica EU (Council on Foreign Relations, 2019). Ekonomskim migrantima nazivaju se one osobe koje se sele isključivo zbog ekonomskog prosperiteta, dok se tražiteljima azila i izbjeglicama smatraju osobe koje traže međunarodnu zaštitu. U slučaju bježanja od ratnih sukoba i nemira, izbjeglicama se automatski dodjeljuje status, kao što se vidi u primjeru Sirije i Eritreje.

Migranti i izbjeglice koji su u EU došli u Europu, suočili su vlasti sa velikim izazovom. Međunarodna organizacija za migracije ocijenila je EU najnesigurnijim odredištem za nekontrolirane migracije, te Mediteran najnesigurnijim graničnim prijelazom (Council on Foreign Relations, 2019). Unatoč tome, politički nemiri i ratni sukobi od Ukrajine do Srednjeg Istoka, Afrike, i Južne Azije preobrazili su migracijske trendove u EU. Broj ilegalnih prelazaka granice u EU, počeo se naglo povećavati 2011. godine kada je na tisuće stanovnika iz Tunisa započelo dolaziti na talijanske otoke. 2011. i 2012. godine slijedili su ih Afrikanci koji su ranije migrirali u Libiju. Nedavni val otkrivanja migranata duž morskih granica povezan je sa rastućim brojem izbjeglica iz Sirije, Afganistana i Eritreje. Međunarodna organizacija za migracije procijenila je da je više od 464,000 migranata ušlo u EU morskim putem u prvih devet mjeseci 2015. godine. Sirijci su bježeći od građanskog rata, činili najveću grupu ilegalnih imigranata sa 39%, Afganistanci bježeći od sukoba sa Talibanskim pobunjenicima 11% i Eritrejci bježeći od prisilnog rada 7% (Council on Foreign Relations, 2019).

Pogoršanje situacije u pogledu sigurnosti i stope siromaštva u Iraku, Nigeriji, Pakistanu, Somaliji i Sudanu, pridonijeli priljevu migranata. Države koje su se našle na najintenzivnijem udaru imigracijskog vala bile su zemlje Mediterana te zemlje na istočnoj granici EU. U 2012. godini 50% imigranata ušlo je u EU kroz Grčke granice (Council on Foreign Relations, 2015). Intenzitet se smirio 2013. godine, nakon što je grčka vlada izgradila žičanu ogradu dužinom granice sa Turskom.

U prvoj polovici 2015. godine, imigrantski je val još jednom udario Grčku sa 132,240 ilegalnih imigranata, što je povećanje za pet puta veće od istog razdoblja prethodne godine. Sirijci i Afganistanci predstavljali su većinski udio imigranata, dolazeći kroz Tursku do otoka u Grčkoj. U 2014. godine središnji mediteranski koridor koji povezuje Libiju sa Italijom preuzeo je

značajnu ulogu u omogućavanju priljeva imigranata. 170,000 ilegalnih imigranata od kojih je 90% predstavljalo stanovnike Eritreje, Nigerije i Sjeverne Afrike, ušlo je tom rutom u Italiju.

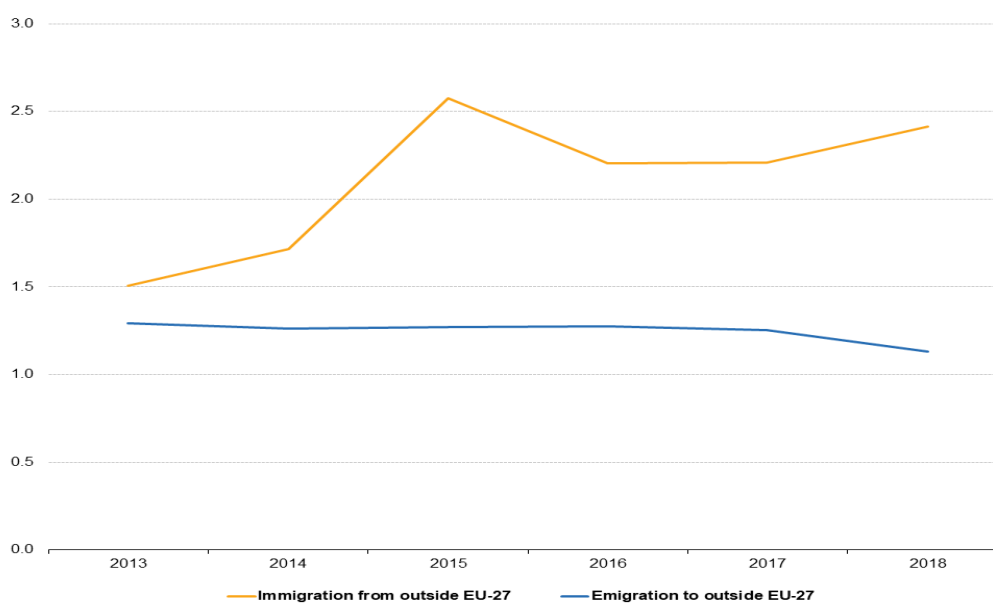
U prvoj polovici 2015. godine zabilježen je priljev od 91,302 imigranata što ukazuje na konstantan priljev migranata tom rutom, no istovremeno se procjenjuje da je oko 2,000 osoba izgubilo život na toj ruti. Najnovija migracijska ruta razvila se u Mađarskoj koja čini istočnu granicu EU. Putujući od Turske i Grčke kroz Makedoniju i Srbiju, rastući broj Sirijaca i Afganistanaca, te građana Kosova koji su iskoristili migrantski val, ušlo je u EU putem Mađarske. Procjenjuje se da je putem te rute u prvoj polovici 2015. godine ušlo 102,342 ilegalnih migranata. Unatoč pritisku na nekolicinu graničnih država, glavni cilj migranata je doći do razvijenijih zemalja članica EU kao što su Njemačka, Austrija i Švedska (OECD, 2015:1).

4.4. Statistički podaci migracija

U sljedećem podnaslovu će se promatrati statistički podaci kretanja migracija po određenim izabranim segmentima. Zaključiti će se koliko migranata zapravo postoji u Europskoj Uniji i koji su razlozi njihovih migracija uz popratna slikovna i grafička objašnjenja.

4.4.1. Kretanje migracija

Godine 2018, 2,4 milijuna ljudi imigriralo je u zemlje članice EU, dok je 1,1 milijun migranata napustilo je zemlje članice EU. Osim toga, 1,4 milijuna ljudi koji su prethodno boravili u jednoj državi članici EU, emigrirali su u drugu državu članicu (Eurostat statistics, 2019).

Grafikon 4.1. Imigranti izvan EU i emigranti, 2013–2018. (ec.europa.eu,2020)

4.4.2. Populacija migranata

Ekonomskim migrantima nazivaju se one osobe koje se sele isključivo zbog ekonomskog prosperiteta, dok se tražiteljima azila i izbjeglicama smatraju osobe koje traže međunarodnu zaštitu. U slučaju bježanja od ratnih sukoba i nemira, izbjeglicama se automatski dodjeljuje status, kao što se vidi u primjeru Sirije i Eritreje.

Broj ljudi koji borave u državi članici EU s državljanstvom zemlje nečlanice, 1. siječnja 2019. godine bio je 21,8 milijun, što predstavlja 4,9% stanovništva EU-27. Pored toga, 1. siječnja 2019. godine u jednoj od država članica EU-27 živjelo je 13,3 milijuna osoba s državljanstvom druge države članice EU-27.

Najveći broj imigranata imala je Njemačka (1 mil.), slijede Ujedinjeno Kraljevstvo (6.1 mil.), Italija (5,2 mil.), Francuska (4,8 mil) i Španjolska (4,8 mil). Najveći broj ne-državljana koji žive u državama članicama EU-27 na 1. siječnja 2019. godine bio je u Njemačkoj (10,1 milijuna osoba), Italiji (5,3 milijuna), Francuskoj (4,9 milijuna) i Španjolskoj (4,8 milijuna). Ne-državljeni u navedenih pet država članica zajedno su predstavljali 71% ukupnog broja ne-državljana koji žive u svim državama članicama EU-27, dok su iste četiri države članice imale 58% udjela u EU-27 stanovništvu.

	Ukupno		Državljeni drugih država članica EU- 27		Državljeni koji nisu članica EU- 27		Osobe bez državljanstva	
	(tisuće)	% stanovništva	(tisuće)	% stanovništva	(tisuće)	% stanovništva	(tisuće)	% stanovništva
Belgija	1.400,2	12,2	900,6	7,9	498,6	4,4	1,0	0
Bugarska	95,8	1,4	9,6	0,1	84,3	1,2	1,9	0
Češka	557,5	5,2	225,4	2,1	332,1	3,1	0	0
Danska	525,8	9,1	205,7	3,5	311,8	5,4	8,3	0,1
Njemačka	10.089,3	12,2	4.293,9	5,2	5.783,9	7,0	11,5	0
Estonija	199,2	15,0	20,1	1,5	179,1	13,5	0	0
Irska	612,0	12,5	336,7	6,9	275,0	5,6	0,3	0
Grčka	831,7	7,8	196,7	1,8	635,0	5,9	0	0
Španjolska	4.840,2	10,3	1.679,9	3,6	3.158,7	6,7	1,6	0
Francuska	4.882,6	7,3	1.460,9	2,2	3.421,7	5,1	0	0
Hrvatska	66,5	1,6	17,2	0,4	48,5	1,2	0,8	0
Italija	5.225,5	8,7	1.554,0	2,6	3.700,7	6,1	0,8	0
Cipar	155,6	17,8					0	0
Latvija	266,6	13,9	6,1	0,3	260,3	13,6	0,2	0
Litva	47,2	1,7	6,9	0,2	39,2	1,4	1,0	0
Luxemburg	291,3	47,4	240,3	39,1	50,8	8,3	0,2	0
Mađarska	180,5	1,8	71,2	0,7	109,3	1,1	0,1	0
Malta	83,3	16,9					0	0
Nizozemska	1.068,1	6,2	520,4	3,0	534,8	3,1	12,9	0,1
Austrija	1.427,1	16,1	719,2	8,1	703,4	7,9	4,4	0

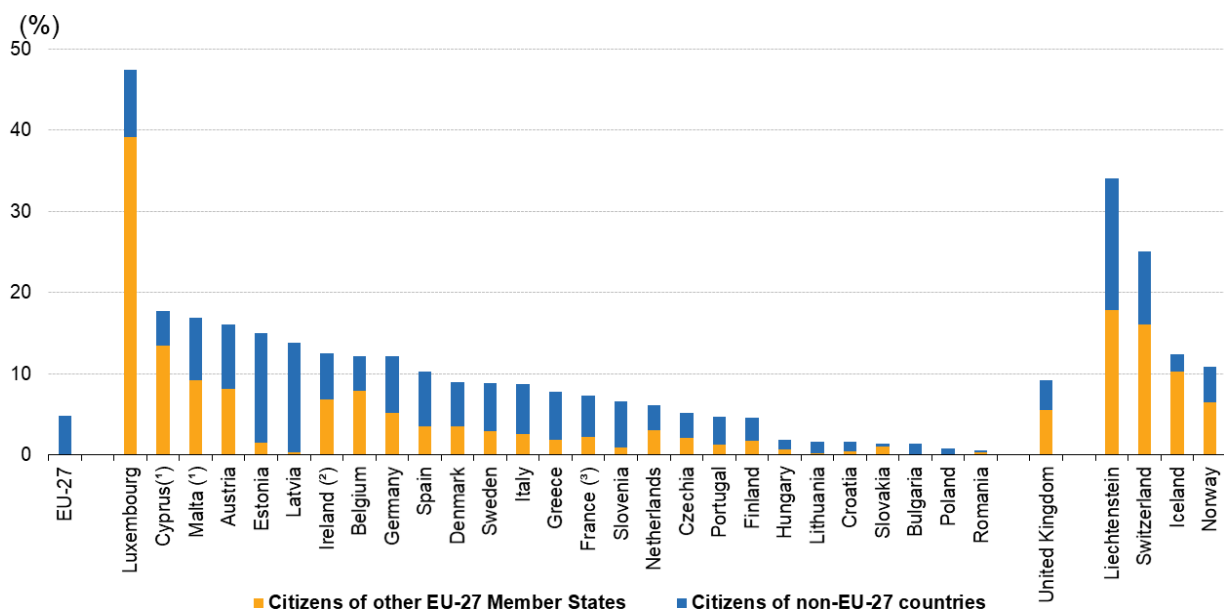
Poljska	289,8	0,8	29,0	0,1	260,2	0,7	0,6	0
Portugal	480,3	4,7	132,5	1,3	347,8	3,4	0	0
Rumunjska	121,1	0,6	57,8	0,3	63,0	0,3	0,3	0
Slovenija	138,2	6,6	20,1	1,0	118,1	5,7	0	0
Slovačka	76,1	1,4	56,1	1,0	18,5	0,3	1,5	0
Finska	256,0	4,6	95,1	1,7	159,7	2,9	1,2	0
Švedska	920,1	9,0	302,0	3,0	598,4	5,8	19,8	0,2
Ujedinjeno kraljevstvo	6.171,9	9,3	3.681,9	5,5	2.490,1	3,7	0	0
Island	44,3	12,4	36,5	10,2	7,7	2,2	0	0
Lihtenštajn	13,1	34,0	6,9	17,9	6,2	16,1	0	0
Norveška	584,1	11,0	343,6	6,4	237,8	4,5	2,6	0
Švicarska	2.146,4	25,1	1.370,4	16,0	775,5	9,1	0,5	0

Tablica 4.1 Imigracija prema državljanstvu, 2019., (ec.europa.eu, 2020)

Najveći broj imigranata koji nisu državljani EU ali u njoj prebivaju, zabilježeni su u Njemačkoj (7,0 milijuna), Ujedinjenom Kraljevstvu (3,7 milijuna), Italiji (6,1 milijuna), Španjolskoj (6,7 milijuna eura) i Francuskoj (5,1 milijuna). Zbroj imigranata bez državljanstva u ovih pet zemalja članica iznosio je 76% od sveukupnog broja imigranata bez državljanstva koji žive u svim zemljama članicama EU, dok je istih pet država članica predstavljalo 63% udjela u populaciji EU.

U većini država članica EU većina imigranata bez državljanstva su građani zemlje koja nije članica EU. U slučaju Latvije i Estonije, udio građana iz zemalja koje nisu članice je osobito velik zbog velikog broja priznatih imigranata (uglavnom građani bivšeg SSSR-a, koji trajno žive u tim zemljama, ali nisu stekli drugo državljanstvo).

Država članica EU s najvišim udjelom imigranata bez državljanstva zemlje u kojoj borave, bila je Luksemburg, kako udio imigranata bez državljanstva čini 47% od ukupnog stanovništva. Visok udio imigranata bez državljanstva (10% i više od broja stalnog stanovništva) uočen je i na Cipru, Malti, Austriji, Estoniji, Latviji, Irskoj, Belgiji, Njemačkoj i Španjolskoj (grafikon 4.2).

(¹) Because EU-27 related data is not available, but EU-28 (including the United Kingdom) related is, the yellow bar shows Citizens of other EU-28 Member States and the blue bar Citizens of non-EU-28 countries.
(²) Estimate.
(³) Provisional.

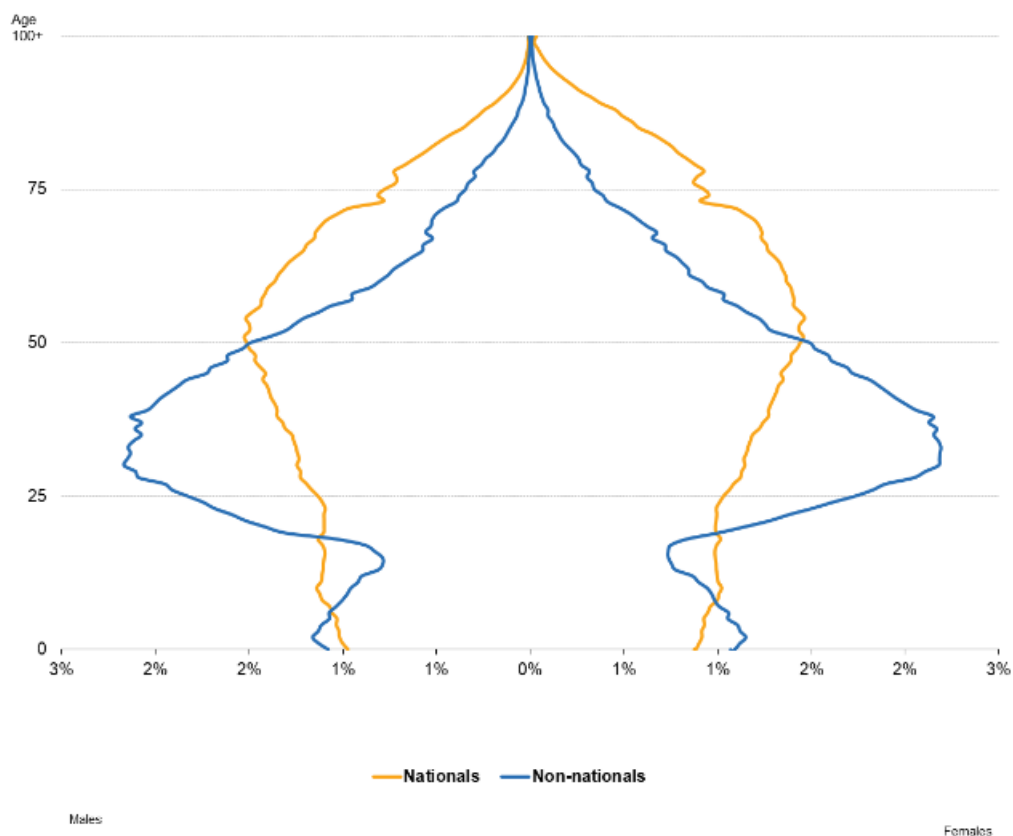
Grafikon 4.2. Distribucija imigranata prema državljanstvu, 2019. (ec.europa.eu,2020)

Suprotno tome, državljani koji nisu rođeni u državi članici, predstavljali su manje od 1% stanovništva u Slovačkoj (0,8%) (Tablica 4.2).

	Ukupno		Rođeni u jednoj od država članica EU- 27		Državljanji koji nisu rođeni u državi članica EU- 27	
	(tisuće)	% stanovništva	(tisuće)	% stanovništva	(tisuće)	% stanovništva
Belgija	1.968,1	17,2	879,2	7,7	1.088,9	9,5
Bugarska	172,0	2,5	51,1	0,7	120,9	1,7
Češka	507,1	4,8	192,4	1,8	314,7	3,0
Danska	707,9	12,2	226,2	3,9	481,6	8,3
Njemačka	14.879,6	17,9				
Estonija	197,9	14,9	24,4	1,8	173,5	13,1
Irska	844,4	17,2				
Grčka	1.307,5	12,2				
Španjolska	6.539,0	13,9	1.648,4	3,5	4.890,6	10,4
Francuska	8.355,0	12,5	2.015,9	3,0	6.339,1	9,5
Hrvatska	527,3	12,9				
Italija	6.298,0	10,4	1.771,9	2,9	4.526,1	7,5
Cipar	185,5	21,2				
Latvija	241,8	12,6	23,8	1,2	217,9	11,4
Litva	138,2	4,9	16,7	0,6	121,5	4,3
Luxemburg	290,6	47,3	209,5	34,1	81,1	13,2
Mađarska	564,8	5,8	315,1	3,2	249,6	2,6
Malta	99,6	20,2				

Nizozemska	2.298,7	13,3	591,7	3,4	1.707,0	9,9
Austrija	1.722,8	19,4	773,4	8,7	949,4	10,7
Poljska	760,8	2,0				
Portugal	959,2	9,3				
Rumunjska	611,6	3,2	217,1	1,1	394,6	2,0
Slovenija	265,1	12,7	65,1	3,1	200,0	9,6
Slovačka	194,4	3,6	150,0	2,8	44,4	0,8
Finska	377,4	6,8	120,2	2,2	257,1	4,7
Švedska	1.954,1	19,1	528,7	5,2	1.425,4	13,9
Ujedinjeno Kraljevstvo	9.469,0	14,2	3.660,0	5,5	5.809,0	8,7
Island	60,0	16,8	40,8	11,4	19,2	5,4
Lihtenštajn	25,6	66,6	8,3	21,6	17,3	45,0
Norveška	841,6	15,8	337,9	6,3	503,7	9,5
Švicarska	2.469,4	28,9	1.389,5	16,3	1.079,9	12,6

Tablica 4.2. Imigracije prema državi rođenja, 2019., (ec.europa.eu,2020)

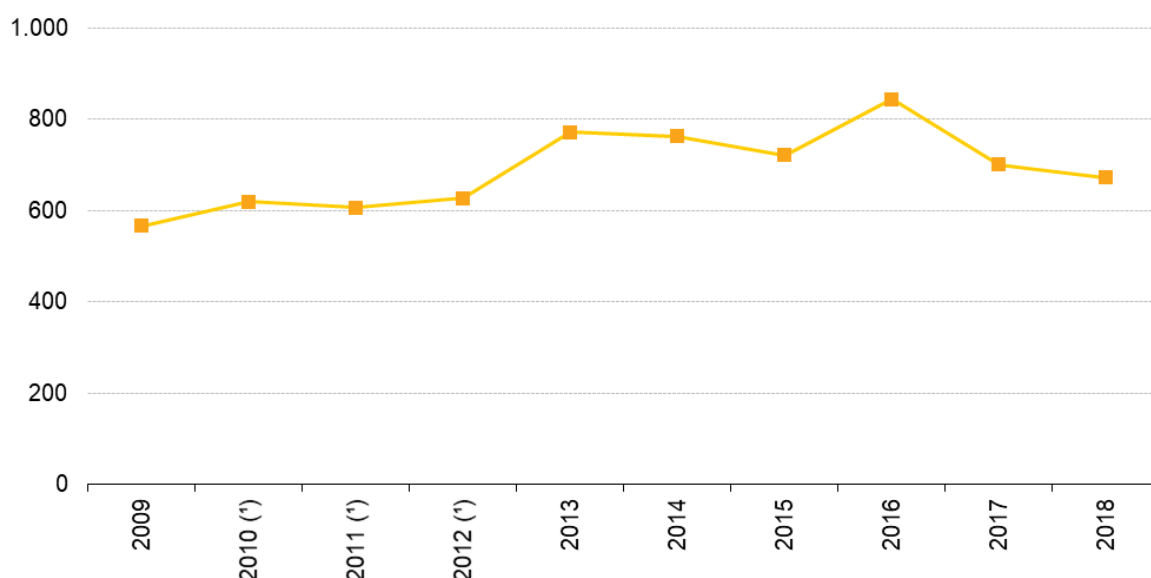
Grafikon 4.3. Starosna struktura nacionalnog i nenacionalnog stanovništva, 2019. (ec.europa.eu,2020)

Imigranti u državama članicama EU u prosjeku su znatno mlađi od stanovništva koje već živi u zemlji odredišta. U 2019. godini prosječna starost stanovništva EU je 42 godine. Nasuprot tome, prosječna dob imigranata u EU bila je 28 godina.

4.4.3. Nova državljanstva

Državljanstvo je posebni pravni odnos po svom karakteru trajan, koji postoji između pojedinca i države odnosno državljanina. Na osnovi postojanja državljanstva kao posebnog pravnog odnosa (između fizičke osobe i države), nastaju prava i obveze kako na strani države tako i pojedinca koji posjeduje državljanstvo. Svaka država propisuje pravila kojima se reguliraju pitanja državljanstva, osobito ona o kojima ovisi koje će osobe i pod kojim uvjetima smatrati državljanima iste države, odnosno, pod kojim uvjetima pojedinci prestaju biti njezini državljani. Europska konvencija o državljanstvu iz 1997. godine propisuje da svaka država svojim pravnim propisima određuje tko su njezini državljani.

Broj osoba koji su stekli državljanstvo države članice EU, u 2019. godini bio je 672,3 milijuna, što predstavlja smanjenje za 4% u odnosu na 2017. godinu. Njemačka je imala najveći broj osoba koje su stekle državljanstvo u 2018. godini, 116,8 tisuća (ili 17% od EU-27 ukupno). Sljedeće najviše razine stjecanja državljanstva bile su u Italiji (112,5 tisuća), Francuskoj (110,0 tisuća), Španjolskoj (90,8 tisuća) i Švedskoj (63,8 tisuća).

(*) Includes Romanian data for 2009.

*Grafikon 4.4. Osobe koje su stekle državljanstvo u razdoblju od 2009. do 2018.
(ec.europa.eu,2020)*

Ujedinjeno Kraljevstvo je imalo najveći broj ljudi koji su stekli državljanstvo u 2018. godini, 157 tis. (ili 23,3% od ukupne EU). Sljedeće visoke razine stjecanja državljanstva su u Njemačkoj (116,8 tis.), Italija (112,5 tis.), Francuska (110 tis.). Oko 566,1 tis. građana iz zemalja koje nisu članice EU, a koji žive u državi članici EU, ostvarili su državljanstvo EU. Broj građana zemalja koje nisu članice EU iznosio je 84,2 % svih osoba koje su stekle državljanstvo zemlje članice EU (Tablica 4.3).

	Ukupni broj		Državljeni drugih država članica EU- 27		Državljeni koji nisu članica EU- 27		Osobe bez državljanstva		Nepoznato	
	(1 000)	(1 000)	%	(1 000)	%	(1 000)	%	(1 000)	%	
EU-27	672,3	89,6	13,3	566,1	84,2	9,2	1,4	6,9	1,0	
Belgija	36,2	9,4	26,0	25,8	71,3	0,1	0,3	0,9	2,4	
Bugarska	1,0	0,0	1,4	1,0	97,5	0	0,2	0	0,9	
Češka	2,3	0,5	22,3	1,8	77,1	0	0	0	0,6	
Danska	2,8	0,8	29,2	1,9	67,5	0,1	3,2	0	0,1	
Njemačka	116,8	29,6	25,4	85,4	73,1	0,7	0,6	0,5	0,5	
Estonija	0,8	0	1,4	0,8	98,6	0	0	0	0	
Irska	8,2	3,2	39,3	5,0	60,8	0	0	0	0	
Grčka	27,9	0,7	2,6	27,1	97,3	0	0,1	0	0	
Španjolska	90,8	2,4	2,7	88,3	97,3	0	0	0	0	
Francuska	110,0	8,6	7,8	99,2	90,2	0	0	2,1	1,9	
Hrvatska	0,9	0,1	7,7	0,8	91,8	0	0,4	0	0,1	
Italija	112,5	8,8	7,8	103,7	92,2	0	0	0	0	
Cipar	3,2	0,6	20,3	2,5	78,8	0	0	0	0	

Latvija	1,7	0,1	6,8	1,5	91,9	0	1,3	0	0
Litva	0,1	0	0,8	0,1	80,8	0	18,5	0	0
Luxemburg	7,0	4,2	60,1	2,8	39,8	0	0,2	0	0
Mađarska	3,5	2,5	71,6	1,0	28,4	0	0	0	0
Malta	1,0	0,2	20,8	0,8	79,2	0	0	0	0
Nizozemska	27,9	2,1	7,4	22,2	79,5	2,4	8,5	1,3	4,5
Austrija	9,4	2,0	20,9	7,4	78,6	0	0,5	0	0
Poljska	5,1	0,2	4,0	4,9	95,8	0	0,2	0	0
Portugal	21,3	0,7	3,2	20,6	96,8	0	0	0	0
Rumunjska	6,3	0	0,3	6,0	95,0	0	0,1	0,3	4,5
Slovenija	2,0	0,1	3,8	1,9	96,2	0	0	0	0
Slovačka	0,7	0,2	34,3	0,5	65,6	0	0,1	0	0
Finska	9,2	1,3	13,6	7,7	83,7	0,1	0,7	0,2	2,0
Švedska	63,8	11,1	17,4	45,5	71,3	5,6	8,8	1,6	2,5
Ujedinjeno Kraljevstvo	157,0	47,6	30,3	106,3	67,7	2,0	1,2	1,2	0,8
Island	0,6	0,2	42,2	0,3	54,3	0	3,5	0	0
Lihtenštajn	0,1	0	28,1	0,1	71,9	0	0	0	0
Norveška	10,3	0,9	8,6	8,7	84,6	0,7	6,6	0	0,1
Švicarska	42,5	22,4	52,7	20,0	47,1	0	0,1	0	0

Tablica 4.3. Stjecanje državljanstva prema grupi prethodnog državljanstva, 2018.

(ec.europa.eu,2020)

Oko 566,1 tisuća građana zemalja nečlanica s prebivalištem u državi članici EU-27 steklo je državljanstvo EU-27 u 2018. godini, što je smanjenje od 5% u odnosu na 2017. godinu. Kao građani zemalja nečlanica činili su 84% svih osoba koje su u 2018. godini stekle državljanstvo države članice EU-27.

Novi građani EU-27 uglavnom su iz Afrike (28% od ukupno stečenog državljanstva), Europe izvan EU-27 (25%), Azije (16%), kao i iz Sjeverne i Južne Amerike (14%).

Građani država članica EU-27 koji su stekli državljanstvo druge države članice EU (89,6 tisuća osoba), činili su 13% ukupnog broja.

Glavne skupine građana EU-27 koji su stekli državljanstvo druge države članice EU-27 bili su Rumunji koji su postali državljani Italije (6,5 tis. osoba) i Njemačke (4,3 tis. osoba). U Luksemburgu i Mađarskoj većina novih državljanstva dodijeljena je državljanima druge države članice EU-27. U slučaju Luksemburga najveći udio imaju portugalski državljani, slijede francuski, talijanski i belgijski državljani, dok su u slučaju Mađarske državljani EU-27 koji su državljanstvo stekli gotovo isključivo Rumunji (Eurostat, 2020).

Najveća grupa novih državljanina zemalja članica EU u 2018. godini kao i prethodnih godina, bili su građani iz Maroka (67,2 tis. što odgovara 10% svih odobrenih državljanstva), za njima

slijede građani Albanije (47,4 tisuća, ili 7,1%), Turci (28,4 tis. ili 4,2%) i Brazilci (23,1 tis. ili 3,4%).

U odnosu na 2017. godinu, broj Marokanskih građana koji su stekli državljanstvo države članice EU-27 smanjio se za 2%.

Najveći udio Marokanaca ostvarili su novo državljanstvo u Španjolskoj (38%), Italiji (23%) ili Francuskoj (23%), dok je većina Albanaca dobila grčko državljanstvo (51%) ili talijansko državljanstvo (46%). Većina Turaka (59%) dobila je njemačko državljanstvo, a oko polovica Brazilaca dobilo je talijansko državljanstvo (46%).

5. Statistički pokazatelji odobrenih azila u RH

Statistike koje odražavaju izbjeglički problem su u jednu ruku poražavajuće. Svake dvije sekunde, jedna osoba biva prisilno raseljena zbog sukoba ili progona. U RH je situacija tijekom izbjegličke krize bila mirnija nego u susjednim zemljama, budući da je RH bila samo tranzitna država za izbjeglice. Ipak, izbjeglička kriza 2015. nametnula je obvezu RH, kao punopravnoj članici EU, prihvat dijela azilanta kao i pružanje humanitarne pomoći izbjeglicama. U RH su tako, prema podacima Ministarstva unutarnjih poslova (MUP, 2018), međunarodnu zaštitu dobile su 424 osobe.

ZAŠTITA/ VRSTA	2006	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Ukupni broj
Azil	1	3	11	5	4	21	7	15	36	83	183	240	157	15	781
MUŠKI SPOL															
MUŠKI SPOL		3	6	4	4	15	4	12	31	50	132	152	90	9	512
0-13			3			3	2		3	7	33	42	30	4	127
14-17			1	1	1	3				5	4	14	9	1	39
18-34			3	1	3	1				4	9	21	29	80	65
35-64			1	2	5	2	3	7	9	15	31	26	25	3	244
ŽENSKI SPOL															
ŽENSKI SPOL	1		5	1		6	3	3	5	33	51	88	67	6	269
0-13			3			2	2		2	15	22	35	25	4	110
14-17						1				1	2	14	5		23
18-34	1			1		3		3	2	15	17	17	17	1	77
35-64			2				1		1	2	10	21	19	1	57
65 >												1	1		2

Tablica 5.4. Statistički pokazatelji osoba (prema spolu), kojima je odobrena međunarodna zaštita u Republici Hrvatskoj zaključno do 31.03.2020. (<https://mup.gov.hr/>.2020.)

	2006	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Ukupni zbroj
Supsidijarna zaštita		3	2	9	9	14	17	10	7	17	28	25	1		142
MUŠKI SPOL															
M		3	2	6	4	8	9	10	5	11	18	13	1		90
0-13				1	1	2	3			3	5	6			21
14-17				2	1	1	1	1		2	3	3			15
18-34		3	2	1	2	2	5	8	3	6	5				37
35-64					2		3		1	2		5	4		17
ŽENSKI SPOL															
Ž				3	5	6	8		2	6	10	12			52
0-13				1	3	2	3		1	1	2	8			21
14-17							2				4				6
18-34				2	2	2	2			2	3	2			15
35-64						2	1		1	3	1	2			10

Tablica 5.5 Statistički pokazatelji osoba (Supsidijarna zaštita) kojima je odobrena međunarodna zaštita u Republici Hrvatskoj zaključno do 31.03.2020 (<https://mup.gov.hr/>.2020.)

S druge je strane, kao posljedica primjene dablinskog postupka, izvršeno 67 ulaznih transfera iz Austrije, Belgije, Nizozemske, Njemačke i Slovenije dok je broj izlaznih transfera u države članice bio samo jedan i to u Italiju.

Država	Ulazni transferi izvršeni su iz slijedećih država članica		
	2018.	2019.	01.01.-31.03.2020.
Austrija	50	21	3
Belgija	2	4	3
Češka	1	0	0
Danska	0	1	0
Finska	0	0	1
Francuska	2	11	2
Grčka	6	0	0
Italija	1	0	0
Njemačka	24	28	22
Nizozemska	9	8	2
Luxemburg	2	1	0
Mađarska	1	0	0
Slovenija	19	6	2
Švedska	0	3	0
Švicarska	9	13	4
Ujedinjeno Kraljevstvo	0	2	0
Ukupno	126	99	39

Tablica 5.6. Statistički pokazatelji primjene dablinskog postupka za razdoblje 2020.

(<https://mup.gov.hr/>, 2020.)

DRŽAVLJANSTVO	Ulazni transferi po državljanstvu		
	2018.	2019.	2020.
Afganistan	35	18	2
Alžir	19	25	6
Kuba	1	0	0
Bangladeš	00	2	0
Egipat	0	0	1
Iran	10	13	2
Irak	9	5	16
Kuvajt	0	1	0
Libija	6	4	2
Moldavija	1	0	0
Maroko	8	5	1
Nigerija	1	2	0
Palestina	0	2	0
Pakistan	2	0	1
Rusija	1	0	0
Somalija	1	0	0
Sirija	23	10	6
Šri Lanka	0	1	0
Turska	3	11	1
Tunis	3	0	0
Nepoznato državljanstvo	3	0	1
UKUPNO	126	99	39

Tablica 5.7. Statistički pokazatelji primjene dablinskog postupka za razdoblje 2018-2020.

(<https://mup.gov.hr/>, 2020.)

DRŽAVA	Broj izlaznih transfera (iz HR)		
	2018.	2019.	01.01.-31.03.2020.
Belgija	0	0	3
Bugarska	1	0	0
Danska	0	1	0
Francuska	0	3	0
Italija	1	2	0
Njemačka	3	1	0
Švedska	4	0	0
Švicarska	1	1	0
UKUPNO	10	8	3

Tablica 5.8. Statistički pokazatelji primjene dablinskog postupka za razdoblje 2018-2020.

(<https://mup.gov.hr/.2020.>)

DRŽAVLJANSTVO	Broj izlaznih transfera (iz HR):		
	2018.	2019.	01.01.-31.03.2020.
Afganistan	4	1	0
Albanija	1	0	0
Alžir	1	0	0
Dr. Kongo	0	1	0
Kosovo	0	2	0
Kirgistan	0	1	0
Maroko	0	1	0
Tunis	0	1	0
Ukrajina	0	1	0
Iran	3	0	3
Turska	1	0	0
UKUPNO	10	8	3

Tablica 5.9. Statistički pokazatelji primjene dablinskog postupka za razdoblje 2018-2020.

(<https://mup.gov.hr/.2020.>)

6. Zaključak

Migracije su uvijek bile prisutne u svijetu te kao takve nisu novitet na ovim prostorima. Ljudi su oduvijek napuštali zemlje svog porijekla kako bi u drugim, razvijenijim zemljama, pronašli bolje uvjete za život, zaštitu od progona ili nasilja. Postoji nekoliko definicija migracija međutim ona opće prihvaćena je ta da to predstavlja preseljenje pojedinaca ili određene grupe ljudi iz jedne zemlje, regije ili teritorija u drugu zemlju sa namjerom da promjene mjesto stalnog boravka te ju trajno nastane. Migracije se u grubo mogu podijeliti na imigracije koje označavaju ulazak i nastanjivanje nedržavljana u zemlju primateljicu i emigracije koje se odnose na odlazak ljudi iz jedne zemlje s namjerom da se nastane u drugoj. Sve ljude koji se vežu uz pojam migracije nazivamo migranti, te kako bi dobili taj naziv moraju boraviti u zemlji dulje od godine dana bez obzira na njihove razloge i načine migriranja.

Razlozi odlaska migranata određuju vrstu samih migranata, te zbog toga postoji nekoliko tipova migranata. Prvi su ti koji odlaze iz svoje zemlje zbog ekonomskih razloga, oni se nazivaju ekonomski migranti, te uglavnom odlaze u razvijenije zemlje zbog poboljšanja materijalnog statusa.

7. Literatura

Internet izvori

- [1] Bečka konvencija o diplomatskim odnosima (NN-MU 001/2017)
- [2] Ustav Republike Hrvatske (Narodne Novine, pročišćeni tekst. br. 76/10, 85/10 05/14)
- [3] Zakon o međunarodnoj i privremenoj zaštiti (Narodne Novine, pročišćeni tekst br. 70/15, 127/17)
- [4] Kaznenog zakona Republike Hrvatske (Narodne novine 125/11, 144/12, 56/15, 61/15, 101/17)
- [5] Zakon o hrvatskom državljanstvu (NN 53/91, 70/91, 28/92, 113/93, 4/94, 130/11, 110/15, 102/19)
- [6] Zakon o strancima (NN 130/11, 74/13, 69/17, 46/18, 53/20).
(Božić, 2015, Vol. 36, br. 2:845-874).
- [7] Nacionalno godišnje izvješće za 2018. godinu o migracijama i azilu u Hrvatskoj. https://emn.gov.hr/UserDocsImages/EMN_izvjesca/Godi%20izvje%C4%87e%20o%20migracijama%20i%20azilu%20za%20Republiku%20Hrvatsku%20za%202018.PDF
- [810] Direktiva 2013/33/EU EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA od 26. lipnja 2013. o utvrđivanju standarda za prihvatanje podnositelja zahtjeva za međunarodnu zaštitu (preinaka)
- [9] Zakonu o općem upravnom postupku, NN 47/09).
- [10] <https://www.mup.hr/novosti/5415/u-2017-u-Hrvatskoj-odobreno-najviše-međunarodnih-zaštita-do-sada>, Pristupljeno 2020.
- [11] European Commission (2019), The European union explained: Migration and Asylum
- [12] Migration and migrant population statistics, 2020. <https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/pdfscache/1275.pdf>
- [13] Council on Foreign Relations, Europe's Migration Crisis, 2019.
- [14] Statistički pokazatelji tražitelja međunarodne zaštite od 1.1.2018. do 31.3.2018. dostupno na:

http://stari.mup.hr/UserDocsImages/statistika/2018/Traziljelji%20medjunarodne%20zastite/medunarodna_zastita_31.3.2018.pdf (10.07.2018)

[15] <https://mup.gov.hr/pristup-informacijama-16/statistika-228/statistika-trazitelji-medjunarodne-zastite/283234>

[16] Zakon o azilu

Članci

[1] Report of the United Nations High Commissioner for Refugees, General Assembly Official Records, Forty-ninth Session. Supplement No.12 (A/49/12). United Nations, New York, 1994. dostupno na: <https://www.unhcr.org/excom/unhcrannual/3ae68c3e4/report-united-nations-high-commissioner-refugees-1994.html> (05.12.2018)

[2] The Common European Asylum System (CEAS), dostupno na: https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/what-we-do/policies/european-agenda-migration/background-information/docs/20160406/factsheet_-_the_common_european_asylum_system_en.pdf (10.06.2020)

[3] OECD, Is this humanitarian migration crisis different?, Migration Policy Debates OECD, N°7 September 2015. str.1

8. Popis slika

- Slika 4.1: Imigranti u EU i emigranti izvan EU, od 2013. do 2018. (u mil.) (Migration and migrant population statistics, 2020) URL: <https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/pdfscache/1275.pdf> 23
- Slika 4.2. Broj imigranata u 2018. godini (na 1 000 stanovnika) (Migration and migrant population statistics, 2020) URL: <https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/pdfscache/1275.pdf> 24
- Slika 4.3. Raspodjela imigranata prema državljanstvu u 2018.g., (Migration and migrant population statistics, 2020) URL: <https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/pdfscache/1275.pdf> 24
- Slika 4.4. Ilegalne granični prelasci državljana trećih zemalja kopnenim i morskim putevima, (www.europarl.europa.eu, 2020) URL: <https://www.europarl.europa.eu/thinktank/infographics/migration/public/?page=intro> 25

9. Popis grafikona

- Grafikon 4.1. Imigranti izvan EU i emigranti, 2013–2018. (ec.europa.eu,2020) URL: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Migration_and_migrant_population_statistics#Migration_flows:_Immigration_to_the_EU-27_from_non-member_countries_was_2.4_million_in_2018 27
- Grafikon 4.2. Distribucija imigranata prema državljanstvu, 2019. (ec.europa.eu,2020) URL: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Migration_and_migrant_population_statistics#Migrant_population:_2_1.8_million_non-EU-27_citizens_living_in_the_EU-27_on_1_January_2019 30
- Grafikon 4.3. Starosna struktura nacionalnog i nenacionalnog stanovništva, 2019. (ec.europa.eu,2020) URL: [https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=File:Age_structure_of_the_national_and_non-national_populations,_EU-27,1_January_2019\(%25\).png](https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=File:Age_structure_of_the_national_and_non-national_populations,_EU-27,1_January_2019(%25).png) 31
- Grafikon 4.4. Osobe koje su stekle državljanstvo u razdoblju od 2009. do 2018. (ec.europa.eu,2020) URL: [https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=File:Number_of_persons_having_acquired_the_citizenship_of_an_EU-27_Member_State,_EU-27,_2009%E2%80%932018\(1_000\).png](https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=File:Number_of_persons_having_acquired_the_citizenship_of_an_EU-27_Member_State,_EU-27,_2009%E2%80%932018(1_000).png).....33

10. Popis tablica

- Tablica 4.1 Imigracija prema državljanstvu, 2019., (ec.europa.eu, 2020) URL: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=File:Non-national_population_by_group_of_citizenship_1_January_2019.png 29
- Tablica 4.2. Imigracije prema državi rođenja, 2019., (ec.europa.eu,2020) URL: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=File:Foreign-born_population_by_country_of_birth_1_January_2019.png 31
- Tablica 4.3. Stjecanje državljanstva prema grupi prethodnog državljanstva, 2018. (ec.europa.eu,2020) URL: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Migration_and_migrant_population_statistics#Migration_flows:_Immigration_to_the_EU-27_from_non-member_countries_was_2.4_million_in_2018 34
- Tablica 5.4. Statistički pokazatelji osoba (prema spolu), kojima je odobrena međunarodna zaštita u Republici Hrvatskoj zaključno do 31.03.2020. ([https://mup.gov.hr/.2020.](https://mup.gov.hr/.2020))URL: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Migration_and_migrant_population_statistics#Migration_flows:_Immigration_to_the_EU-27_from_non-member_countries_was_2.4_million_in_2018 36
- Tablica 5.5 Statistički pokazatelji osoba (Supsidijarna zaštita) kojima je odobrena međunarodna zaštita u Republici Hrvatskoj zaključno do 31.03.2020 ([https://mup.gov.hr/.2020.](https://mup.gov.hr/.2020)) URL: <https://mup.gov.hr/UserDocsImages/statistika/2020/Me%C4%91unnarodna%20za%C5%A1tita/Web%20statistika%2001.01.-31.03.2020..pdf> 36
- Tablica 5.6. Statistički pokazatelji primjene dablinskog postupka za razdoblje 2020. ([https://mup.gov.hr/.2020.](https://mup.gov.hr/.2020)) URL: <https://mup.gov.hr/UserDocsImages/statistika/2020/Me%C4%91unnarodna%20za%C5%A1tita/Web%20statistika%2001.01.-31.03.2020..pdf> 37
- Tablica 5.7. Statistički pokazatelji primjene dablinskog postupka za razdoblje 2018-2020. ([https://mup.gov.hr/.2020.](https://mup.gov.hr/.2020)) URL: <https://mup.gov.hr/UserDocsImages/statistika/2020/Me%C4%91unnarodna%20za%C5%A1tita/Web%20statistika%2001.01.-31.03.2020..pdf> 37
- Tablica 5.8. Statistički pokazatelji primjene dablinskog postupka za razdoblje 2018-2020. ([https://mup.gov.hr/.2020.](https://mup.gov.hr/.2020)) URL:

<https://mup.gov.hr/UserDocsImages/statistika/2020/Me%C4%91unarnodna%20za%C5%A1tita/Web%20statistika%2001.01.-31.03.2020..pdf> 38

Tablica 5.9. Statistički pokazatelji primjene dablinskog postupka za razdoblje 2018-2020. (https://mup.gov.hr/.2020.) URL: <https://mup.gov.hr/pristup-informacijama-16/statistika-228/statistika-trazitelji-medjunarodne-zastite/283234> 38